

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут економіки, управління і бізнесу
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Фінансів, обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: «Методичні аспекти складання фінансової звітності
ТОВ «Чорноморська іграшка»»

ШИФР КРБ.ФОтаА.1.579-03.4.10

Здобувачки: _____ **Рубан Д.А.**

Керівник: _____ **доц. Скляр Л.Б**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від ” 4 “ червня 2026 р., протокол № 14.

Завідувач кафедри фінансів, обліку
та аудиту

_____ **Наталія КУПРІНА**

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут економіки, управління
і бізнесу ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Фінансів, обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри фінансів, обліку та аудиту

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧКИ

Рубан Дар'ї Андріївни

-
1. Тема роботи: *«Методичні аспекти складання фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»»*

Затверджена наказом ОНТУ від 24 жовтня 2025 р. наказ № 579-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи **4 червня 2026 р.**
 3. Вихідні дані до роботи: *Звітні дані про діяльність підприємства за два роки.*
-
4. Перелік питань, які потрібно розробити: *Сутність, значення та методичні аспекти складання фінансової звітності. Сутність, законодавча база та порядок проведення аудиту фінансової звітності. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та порядку укладання фінансової звітності на ньому. Висновки та пропозиції.*
-
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) *таблиць –28, рисунків –11.*

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **2 лютого 2026 р.**

Керівник _____ Скляр Л.Б.

Завдання прийняв до виконання _____ Рубан Д.А.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	2.02.26 - 10.03.26	
2. <i>Сутність, законодавча база та порядок проведення аудиту за напрямом кваліфікаційної роботи</i>	11.03.26 - 11.04.26	
3. <i>Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та укладання фінансової звітності на ньому</i>	12.04.26 - 25.05.26	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	26.05.26 - 4.06.26	

Здобувачка вищої освіти _____ Рубан Д.А.

Керівник роботи _____ Скляр Л.Б.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувачка вищої освіти Рубан Д.А. _____

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Методичні аспекти складання фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтована актуальність вибраної теми, визначена мета, завдання, об'єкт дослідження.

В першому розділі розглянуто теоретичні аспекти складання фінансової звітності підприємства, місце та роль звітності та нормативно-правове регулювання формування звітності, особливості міжнародного та національного підходу щодо складання звітів.

В другому розділі досліджено організаційні та методичні аспекти аудиту фінансової звітності та особливості проведення аудиту фінансової звітності на досліджуваному підприємстві.

В третьому розділі наведена техніко-економічна характеристика підприємства та здійснена оцінка фінансового стану. У ньому детально розкрито методику складання форм річної фінансової звітності та надано практичні рекомендації та шляхи вдосконалення формування показників фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка».

У висновках узагальнено результати проведеного дослідження, а також надано практичні рекомендації щодо вдосконалення облікової системи.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	- 74 с.
таблиць	- 28
рисунків	- 11
додатків	- 11

ЗМІСТ

С

ВСТУП	5
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Місце та роль фінансової звітності в діяльності підприємства	9
1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності	14
1.3. Міжнародні та національні підходи до складання фінансової звітності	20
2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	25
2.1. Аудит – форма фінансово-господарського контролю	25
2.2. Організація та методика аудиту фінансової звітності	28
2.3. Особливості проведення аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»	36
3. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ІГРАШКА»	41
3.1. Техніко-економічна характеристика діяльності та оцінка фінансового стану підприємства в процесі аудиту фінансової звітності	41
3.2. Методика складання форм річної фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»	52
3.3. Практичні рекомендації та шляхи вдосконалення формування фінансової звітності	66
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	80

ВСТУП

Фінансова звітність у сучасних умовах господарювання є важливим елементом інформаційного забезпечення управління підприємством. Вона виступає завершальним етапом бухгалтерського обліку, у межах якого здійснюється узагальнення даних про майновий і фінансовий стан суб'єкта господарювання, результати його діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі. Саме фінансова звітність забезпечує формування цілісного уявлення про діяльність підприємства, рівень його фінансової стійкості, ефективність використання ресурсів і здатність виконувати свої зобов'язання перед контрагентами, працівниками, державою та іншими користувачами інформації.

У ринкових умовах значення фінансової звітності суттєво зростає, оскільки вона є не лише формою підсумкового відображення результатів облікового процесу, а й важливим інструментом обґрунтування управлінських рішень. На її основі визначаються напрями подальшого розвитку підприємства, оцінюються фінансові ризики, приймаються рішення щодо інвестування, кредитування, розподілу прибутку, розширення діяльності або оптимізації витрат. Інформація фінансової звітності використовується також для здійснення контролю за ефективністю господарювання, аналізу показників рентабельності, ліквідності, платоспроможності та ділової активності підприємства.

Правові засади аудиту фінансової звітності в Україні визначаються Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», а професійні процедури аудиторів здійснюються відповідно до міжнародних стандартів аудиту. Це означає, що аудит фінансової звітності має не лише контрольне, а й суспільно значуще призначення, оскільки забезпечує користувачів об'єктивною інформацією про ступінь достовірності фінансових звітів підприємства. У зв'язку з цим особливого значення набуває дослідження аудиту як форми фінансово-господарського контролю, організації та методи-

ки аудиторської перевірки фінансової звітності, а також практичних аспектів її проведення на конкретному підприємстві.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена тим, що в умовах динамічного розвитку економічного середовища, посилення вимог до прозорості бізнесу та гармонізації національної системи обліку з міжнародними підходами особливого значення набувають методичні аспекти складання фінансової звітності підприємства. Якісно сформована фінансова звітність є необхідною передумовою для проведення ефективного аудиту, а також для забезпечення достовірності інформації, що використовується у процесі аналізу й контролю діяльності суб'єкта господарювання.

Важливість дослідження посилюється тим, що всі юридичні особи, створені в Україні, зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність, а правові засади аудиту фінансової звітності визначаються окремим законодавчим актом. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів, що робить його базовим нормативним орієнтиром для підприємств в Україні

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, організаційних і методичних аспектів складання фінансової звітності підприємства, а також обґрунтування практичних підходів до формування показників річної фінансової звітності та проведення її аудиту на прикладі ТОВ «Чорноморська іграшка». Досягнення поставленої мети передбачає комплексне поєднання питань бухгалтерського обліку, нормативно-правового забезпечення, міжнародних і національних підходів до підготовки звітності, а також методики аудиторської перевірки.

Для досягнення мети в роботі поставлено такі *завдання*:

- дослідити місце та роль фінансової звітності в діяльності підприємства;

- розкрити особливості нормативно-правового регулювання формування фінансової звітності в Україні;
- охарактеризувати міжнародні та національні підходи до складання фінансової звітності;
- визначити сутність аудиту як форми фінансово-господарського контролю;
- узагальнити організацію та методiku аудиту фінансової звітності підприємства;
- дослідити особливості проведення аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»;
- надати загальну характеристику діяльності підприємства та організації бухгалтерського обліку на ньому;
- здійснити оцінку фінансового стану підприємства в процесі аудиту фінансової звітності;
- розкрити методiku складання форм річної фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка».

Об'єктом дослідження є процес формування та аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних і методичних положень щодо складання річної фінансової звітності та перевірки її достовірності в системі аудиту.

Теоретичною та нормативною основою роботи є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а також наукові праці вітчизняних учених із питань обліку, звітності та аудиту. У процесі дослідження можуть бути використані такі методи, як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, групування, табличний метод, методи економічного аналізу та документальної перевірки.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання узагальнених положень і запропонованих підходів для вдосконалення процесу складання фінансової звітності, підвищення її інформативності та достовірності, а також удосконалення методики аудиту фінансової звітності на підприємстві. Структура роботи логічно зумовлена її метою та завданнями і складається з трьох розділів, у яких послідовно розглядаються теоретичні аспекти укладання фінансової звітності, організаційно-методичні аспекти її аудиту та методика формування показників річної фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка».

Основні теоретичні та практичні результати дослідження доповідалися, отримали позитивну оцінку та були апробовані на VIII Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні аспекти соціально економічного розвитку України: погляд молоді» (16-17 квітня 2026 року) та на науковому колоквіуму «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки» 17 квітня 2026 р. (додаток А).

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 101 сторінка, у тому числі 74 сторінки основного тексту, список використаних джерел зі 45 найменувань на 5 сторінках, 11 додатків обсягом 5 сторінок. Робота містить 11 рисунків і 28 таблиць.

1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Місце та роль фінансової звітності в діяльності підприємства

Фінансова звітність є важливою складовою системи економічної комунікації, оскільки забезпечує взаємозв'язок між підприємством і зовнішнім середовищем. Для власників вона є основою оцінки результативності управління вкладеним капіталом, для інвесторів - джерелом інформації щодо доцільності фінансових вкладень, для кредиторів - підґрунтям для визначення кредитоспроможності позичальника, для державних органів - інструментом контролю за дотриманням законодавства та формуванням макроекономічних показників. Таким чином, фінансова звітність виконує не лише обліково-інформаційну, а й контрольну, аналітичну, комунікаційну та прогностичну функції.

В умовах ринкової економіки фінансова звітність є одним з найважливіших інструментів управління підприємством та інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. Вона слугує основним засобом комунікації між підприємством та його зовнішнім середовищем, надаючи зацікавленим сторонам достовірну та повну інформацію про фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання [3].

Теоретичне осмислення сутності фінансової звітності передбачає її розгляд як впорядкованої системи взаємопов'язаних показників, що формується на підставі даних бухгалтерського обліку відповідно до встановлених принципів і правил. Її основне призначення полягає у наданні користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан і результати діяльності підприємства. Від якості, достовірності та своєчасності фінансової звітності значною мірою залежить ефективність управління підприємством, рівень довіри до нього з боку зовнішніх користувачів та можливість залучення додаткових ресурсів.

У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі існують різні підходи до трактування поняття «фінансова звітність». Зокрема, ряд авторів визначають її як сукупність форм звітності, складених на підставі даних фінансового обліку з метою надання користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства, а також зміни в його фінансовому стані за звітний період у зручній та зрозумілій формі для прийняття ділових рішень [45]. Інші науковці розглядають фінансову звітність як інструмент для об'єктивної та достовірної оцінки фінансово-майнового стану, результатів діяльності й руху грошових коштів підприємства [9].

Фінансова звітність постає ключовим чинником інфраструктури ринкової економіки, прозорим важелем комунікації. Завдяки цьому менеджери на будь-яких рівнях здатні впроваджувати стратегію та тактику розвитку підприємства. Звітні показники є важливим джерелом інформації про хід виконання планів соціально-економічного розвитку підприємств [22].

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення поняття «фінансова звітність»*

Автор / Джерело	Визначення	Ключова характеристика
Закон України № 996-XIV [30]	Бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період	Правовий підхід
НП(С)БО 1 [31]	Звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення інформаційних потреб широкого кола користувачів	Стандартизований підхід
Голов С.Ф. [8]	Система взаємопов'язаних узагальнених показників, що відображають фінансовий стан підприємства на певну дату та результати його діяльності за звітний період	Системний підхід
Сопко В.В. [36]	Комплекс документів, що містить кількісні характеристики та якісний опис діяльності підприємства на звітну дату	Документальний підхід
Бутинець Ф.Ф. [5]	Завершальний етап облікового процесу, в якому відображаються підсумкові дані поточного обліку та представляється картина майнового і фінансового стану підприємства	Процесний підхід

* складено автором на основі [5; 8; 30; 31; 36]

Аналіз наведених визначень в таблиці 1.1. дозволяє зробити висновок про те, що фінансова звітність є багатоаспектною категорією, яка охоплює правовий, обліковий, аналітичний та управлінський аспекти діяльності суб'єкта господарювання. Незважаючи на різноманіття підходів, усі дослідники сходяться в тому, що головною метою фінансової звітності є забезпечення зацікавлених сторін достовірною, повною і своєчасною інформацією.

Місце фінансової звітності в діяльності підприємства визначається її функціями (таблиця 1.2.). У науковій літературі виділяють такі основні функції: інформаційну, аналітичну, контрольну, управлінську та комунікаційну [3; 22]. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV, метою складання фінансової звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень [30].

Таблиця 1.2 – Функції фінансової звітності та їх характеристика*

Функція	Зміст функції	Основні користувачі
Інформаційна	Надання достовірних даних про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства	Усі зацікавлені сторони
Аналітична	Забезпечення основи для проведення фінансового аналізу та прийняття управлінських рішень	Менеджери, аналітики, інвестори
Контрольна	Перевірка правильності відображення господарських операцій та дотримання вимог законодавства	Контролюючі органи, аудитори
Управлінська	Підтримка стратегічного та оперативного управління підприємством на всіх рівнях ієрархії	Керівництво підприємства
Комунікаційна	Забезпечення прозорості ділових відносин між підприємством та зовнішніми суб'єктами	Банки, партнери, держава

* складено автором на основі [3; 22; 43]

Роль фінансової звітності в діяльності підприємства виявляється через сукупність функцій, які вона виконує. Насамперед ідеться про інформаційну

функцію, що полягає у формуванні даних про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати та фінансові результати. Аналітична функція фінансової звітності полягає у створенні підґрунтя для фінансового аналізу та оцінки ефективності діяльності підприємства. Контрольна функція реалізується через можливість перевірки правильності відображення господарських операцій, законності використання ресурсів та дотримання вимог чинного законодавства. Комунікаційна функція проявляється у передачі систематизованої інформації заінтересованим користувачам, які приймають рішення на її основі.

Серед користувачів фінансової звітності виділяють дві основні групи: внутрішніх та зовнішніх (рис. 1.1.). До внутрішніх користувачів належать власники, менеджери, керівники підрозділів та інший персонал підприємства. До зовнішніх – потенційні інвестори, кредитори, партнери по бізнесу, контролюючі органи [9; 45].

КОРИСТУВАЧІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ		
ВНУТРІШНІ		ЗОВНІШНІ
• Власники підприємства		• Інвестори та кредитори
• Менеджери та керівники		• Постачальники та покупці
• Працівники підприємства		• Органи державного контролю
• Рада директорів		• Наукові установи

Рисунок 1.1 – Класифікація користувачів фінансової звітності підприємства*

** складено автором на основі [9; 30;45]*

Для внутрішніх користувачів, зокрема керівників, фінансова звітність є інструментом стратегічного і поточного управління. Вона дозволяє оцінювати ефективність управлінських рішень, планувати доходи та витрати, визначати напрями інвестування, формувати бюджетні показники, оцінювати потребу в додаткових фінансових ресурсах. Для зовнішніх користувачів фінансова звітність є джерелом відомостей про надійність підприємства, його фінансову стійкість, перспективи розвитку та рівень ризикованості співпраці з ним.

Таким чином, її значення виходить далеко за межі внутрішньої облікової системи та поширюється на сферу зовнішніх економічних зв'язків

Особливого значення фінансова звітність набуває в умовах зростання вимог до прозорості та підзвітності суб'єктів господарювання. Сучасні умови розвитку ринку вимагають від підприємств високого рівня достовірності звітної інформації, що забезпечує довіру з боку інвесторів, кредиторів, контрагентів і державних інституцій. Звітність стає не лише засобом відображення результатів діяльності, а й чинником формування позитивної ділової репутації підприємства. Наявність повної та якісної фінансової звітності сприяє підвищенню інвестиційної привабливості, спрощує доступ до фінансових ресурсів та розширює можливості участі підприємства у господарському обороті.

Важливу роль у забезпеченні ефективних форм господарювання відіграє аналіз фінансового стану підприємств, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових та економічних даних. Будь-які узагальнення результатів господарської діяльності підприємств з метою виявлення характерних тенденцій їх розвитку проводяться на основі обробки матеріалів звітності [43].

Суттєву роль фінансова звітність відіграє і в процесі здійснення аудиту. Саме вона є основним об'єктом аудиторської перевірки, оскільки аудит спрямований на підтвердження її достовірності, повноти та відповідності встановленим нормативним вимогам. Від правильності формування показників фінансової звітності залежить якість аудиторського висновку, а отже, і рівень довіри до інформації, що подається підприємством користувачам. У цьому аспекті фінансова звітність виступає не лише результатом облікової роботи, а й важливим елементом системи фінансового контролю.

Особливого значення фінансова звітність набуває в умовах сучасного середовища ведення бізнесу в Україні, зокрема в умовах воєнного стану, коли прийняття оперативних та обґрунтованих управлінських рішень є критично

важливим. У цьому контексті якість та своєчасність фінансової звітності на пряму визначає конкурентоспроможність та фінансову стійкість підприємства [43].

Отже, фінансова звітність є центральною ланкою в системі інформаційного забезпечення управління підприємством. Її місце визначається тим, що вона поєднує в собі результати облікового процесу, задовольняє інформаційні потреби різних груп користувачів та створює основу для аналізу, контролю, аудиту й прийняття управлінських рішень. Її роль у діяльності підприємства полягає у забезпеченні прозорості, обґрунтованості та результативності господарювання.

1.2. Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності

Ефективне функціонування системи фінансової звітності неможливе без належного нормативно-правового забезпечення, яке визначає загальні принципи організації бухгалтерського обліку, порядок формування звітних показників, склад фінансової звітності, правила її подання та оприлюднення. В Україні така система регулювання має багаторівневий характер і включає законодавчі, нормативні та методичні акти, що встановлюють єдині підходи до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні являє собою багаторівневу систему законодавчих та підзаконних актів, які визначають правові засади організації і ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Ця система постійно вдосконалюється відповідно до потреб економіки та у процесі гармонізації з міжнародними стандартами [30; 31].

Основоположним нормативно-правовим актом є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV. До нього неодноразово вносились зміни: Законом від 14 листопада 2017 року № 2164-VIII було суттєво оновлено підходи до класифікації

підприємств та запроваджено вимоги щодо обов'язкового застосування МСФЗ для підприємств публічного інтересу [30].

Отже, основу нормативно-правового регулювання становить Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Саме цей закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Його значення полягає в тому, що він установлює загальні вимоги до ведення обліку, визначає відповідальність за його організацію, регламентує права та обов'язки підприємств щодо подання фінансової звітності, а також окреслює підходи до застосування національних і міжнародних стандартів фінансового звітування.

Важливою складовою нормативного регулювання є національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які конкретизують вимоги законодавства та встановлюють методологічні засади відображення окремих об'єктів обліку у фінансовій звітності. Центральне місце серед них посідає Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Воно визначає мету, склад, форми та загальні принципи підготовки фінансової звітності, а також вимоги до визнання і розкриття її елементів. Саме цей нормативний документ є базовим для формування фінансової звітності в Україні, оскільки задає загальні параметри її побудови та забезпечує єдність підходів до відображення облікової інформації.

Важливим кроком у системі нормативного регулювання стало прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII, яким встановлено нові вимоги до аудиторської діяльності, запроваджено систему нагляду за аудиторами та розширено коло підприємств, для яких аудит фінансової звітності є обов'язковим [29]. В таблиці 1.3 узагальнено основні нормативно-правові акти, що регламентують фінансову звітність.

Таблиця 1.3 – Основні нормативно-правові акти, що регулюють фінансову звітність в Україні*

№	Назва нормативного акта	Рік / редакція	Основний зміст
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV	1999 / 2024	Правові засади організації обліку та звітності
2	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ МФУ № 73	2013 / 2024	Склад, мета та принципи фінансової звітності
3	Постанова КМУ «Про порядок подання фінансової звітності» № 419	2000 / 2023	Строки та порядок подання звітності
4	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII	2017 / 2023	Регулювання аудиторської діяльності
5	Положення про документальне забезпечення записів у б/о, наказ МФУ № 88	1995 / 2022	Вимоги до первинних документів
6	Податковий кодекс України	2010 / 2024	Взаємозв'язок фінзвітності та податкового обліку
7	Господарський кодекс України	2003 / 2024	Обов'язок ведення обліку суб'єктами господарювання

* складено автором на основі [28; 29; 30; 31]

Важливою складовою нормативного регулювання є національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку, які конкретизують вимоги законодавства та встановлюють методологічні засади відображення окремих об'єктів обліку у фінансовій звітності. Центральне місце серед них посідає Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Воно визначає мету, склад, форми та загальні принципи підготовки фінансової звітності, а також вимоги до визнання і розкриття її елементів. Саме цей нормативний документ є базовим для формування фінансової звітності в Україні, оскільки задає загальні параметри її побудови та забезпечує єдність підходів до відображення облікової інформації.

Нормативна система у сфері фінансової звітності передбачає також застосування інших національних стандартів, які регулюють порядок обліку та відображення у звітності окремих об'єктів, зокрема основних засобів, запасів, дебіторської заборгованості, зобов'язань, доходів, витрат, фінансових інструментів та інших елементів. Саме сукупність цих стандартів формує методичне підґрунтя для підготовки якісної та достовірної звітності. Вони встановлюють правила оцінки, визнання, класифікації та розкриття облікової інформації, що забезпечує уніфікований підхід до формування звітних показників.

Ключовим нормативним документом, що безпосередньо регулює склад та зміст фінансової звітності, є НП(С)БО 1, відповідно до якого фінансова звітність підприємства включає: Баланс (Звіт про фінансовий стан) – форма № 1; Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – форма № 2; Звіт про рух грошових коштів – форма № 3; Звіт про власний капітал – форма № 4; Примітки до фінансової звітності [18; 31]. Кожен елемент (компонент) фінансової звітності має власне змістове наповнення, порядковий номер та містить визначений обсяг інформації. Для коректного складання й використання відповідної форми фінансової звітності існує окремий однойменний нормативний акт, що встановлює форму звіту та загальні вимоги до розкриття його статей – національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку і положення (стандарти) бухгалтерського обліку, що відображено в додатку Б.

Систему нормативно-правового регулювання фінансової звітності можна подати у вигляді ієрархічної структури, яка включає чотири рівні. Перший рівень – законодавчий (Закон № 996 та інші закони). Другий рівень – підзаконні нормативні акти (постанови Кабінету Міністрів України). Третій рівень – нормативні акти Міністерства фінансів України (НП(С)БО, накази, методичні рекомендації). Четвертий рівень – внутрішні документи підприємства (наказ про облікову політику, положення про документообіг тощо) [28; 31].

Відповідно до чинного законодавства підприємства в Україні поділяються на чотири категорії залежно від вартості активів, чистого доходу

від реалізації продукції та середньої кількості працівників: мікропідприємства, малі, середні та великі підприємства. Ця класифікація визначає обсяг і склад фінансової звітності, яку зобов'язане подавати підприємство [30; 38]

На рисунку 1.2 представлено ієрархічну структуру нормативно-правового регулювання фінансової звітності в Україні.

I рівень	ЗАКОНОДАВЧИЙ	Закон України № 996-XIV, ГКУ, ПКУ, Закон № 2258-VIII
II рівень	ПІДЗАКОННИЙ	Постанови КМУ (№ 419 та ін.), укази Президента
III рівень	МЕТОДОЛОГІЧНИЙ (МФУ)	НП(С)БО, накази МФУ, методичні рекомендації МСФЗ
IV рівень	ВНУТРІШНІЙ	Наказ про облікову політику, графік документообігу, положення

Рисунок 1.2 – Ієрархічна структура нормативно-правового регулювання фінансової звітності в Україні*

** складено автором на основі [28; 30; 31]*

Ключову роль у системі нормативного регулювання відіграє Міністерство фінансів України, яке забезпечує формування державної політики у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності, затверджує національні стандарти, вносить до них зміни та здійснює методичне забезпечення облікового процесу. Завдяки цьому досягається узгодженість між законодавчими нормами та практикою їх застосування підприємствами. Методичні рекомендації, роз'яснення та зміни до нормативних актів сприяють адаптації системи фінансової звітності до сучасних умов господарювання.

В умовах воєнного стану в Україні, запровадженого з 24 лютого 2022 року, до нормативно-правового регулювання фінансової звітності було внесено ряд спеціальних норм. Кабінет Міністрів України надав послаблення щодо термінів подання звітності, а деякі підприємства отримали право не розкривати певні відомості з міркувань безпеки [30; 38].

Суб'єкти підприємницької діяльності відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

зобов'язані складати та подавати різні форми фінансової звітності. Строки подання фінансових звітів визначаються як періодичністю звітування (квартальна чи річна звітність), так і рівнем підпорядкування підприємства. У додатку В узагальнено, які саме суб'єкти звітують, хто є користувачами їхньої звітної інформації, як називаються форми звітності та у які терміни вони подаються.

Окреме місце у нормативно-правовому регулюванні посідають міжнародні стандарти фінансової звітності. Їх застосування в Україні передбачене законодавством для окремих категорій підприємств, а також можливе у випадках, коли суб'єкт господарювання самостійно обирає відповідну концептуальну основу звітування за наявності законодавчих підстав. Впровадження міжнародних стандартів є важливим кроком на шляху гармонізації української системи бухгалтерського обліку з міжнародною практикою, підвищення якості звітної інформації та забезпечення її зіставності на міжнародному рівні.

Нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності пов'язане також із вимогами щодо її подання, підписання, оприлюднення та підтвердження у випадках, передбачених законодавством. Для окремих категорій підприємств законодавчо встановлюється обов'язок оприлюднення річної фінансової звітності разом з аудиторським висновком. Це свідчить про поєднання у правовому полі норм обліку, звітності та аудиту як взаємопов'язаних складових єдиної системи інформаційного забезпечення економічної діяльності.

Таким чином, нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності в Україні являє собою цілісну систему законодавчих і нормативних актів, спрямованих на забезпечення єдності методології бухгалтерського обліку, достовірності фінансової інформації та прозорості звітних даних. Воно створює правові умови для належного функціонування облікової системи підприємств і забезпечує можливість формування фінансової звітності відповідно до встановлених стандартів та потреб користувачів.

1.3. Міжнародні та національні підходи до складання фінансової звітності

У сучасному економічному середовищі особливого значення набуває гармонізація національної системи бухгалтерського обліку з міжнародними вимогами до фінансової звітності. Це зумовлено активізацією міжнародних економічних зв'язків, розширенням участі підприємств у глобальних ринках, зростанням ролі іноземного капіталу та необхідністю забезпечення порівнянності фінансової інформації для різних груп користувачів. У зв'язку з цим доцільним є дослідження особливостей національного та міжнародного підходів до складання фінансової звітності, їх спільних рис і відмінностей.

У світовій практиці існують дві основні системи фінансової звітності: Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та національні стандарти бухгалтерського обліку (НП(С)БО), які регулюються відповідними державними органами. МСФЗ сприяють уніфікації підходів до складання фінансової звітності в різних країнах, що дозволяє порівнювати фінансові показники підприємств на міжнародному рівні [6; 21].

Національний підхід до складання фінансової звітності в Україні сформувався на основі законодавчого регулювання бухгалтерського обліку та системи національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Його характерною рисою є достатньо високий рівень регламентації, що проявляється у визначенні форм фінансової звітності, порядку їх заповнення, складу показників і вимог до розкриття інформації. Такий підхід забезпечує уніфікацію облікової практики, полегшує контроль за правильністю формування звітних показників та сприяє порівнянності даних у межах національної системи обліку.

На міжнародному рівні основним підходом є застосування МСФЗ, розроблених Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB). МСФЗ включають власне МСФЗ (IFRS), Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS), Інтерпретації Комітету з інтерпретацій

міжнародної фінансової звітності (IFRIC) та Постійного комітету з інтерпретацій (SIC) [21]. Станом на 2024–2025 роки МСФЗ застосовуються у понад 140 країнах світу.

Україна обрала шлях розробки національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), що ґрунтуються на основних концепціях МСФЗ [21]. НП(С)БО в Україні мають значні схожості з міжнародними стандартами, проте їх застосування здебільшого зорієнтоване на виконання вимог податкового обліку [6].

Разом із тим міжнародний підхід до складання фінансової звітності базується на концептуальних засадах, визначених міжнародними стандартами фінансової звітності. Його особливістю є орієнтація не стільки на формальне дотримання встановлених правил, скільки на забезпечення правдивого й неупередженого подання інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. У міжнародній практиці значна увага приділяється економічній сутності господарських операцій, професійному судженню бухгалтера, доречності інформації та її корисності для прийняття рішень користувачами.

Таблиця 1.4 – Порівняльна характеристика МСФЗ та НП(С)БО*

Критерій порівняння	МСФЗ (IFRS/IAS)	НП(С)БО України
Регулюючий орган	IASB (Рада з міжнародних стандартів)	Міністерство фінансів України
Сфера застосування	Міжнародний рівень (140+ країн)	Переважно Україна
Методологічна основа	Принципи (principles-based)	Переважно правила (rules-based)
Оцінка активів	Справедлива вартість (переважно)	Переважно історична собівартість
Консолідація	Обов'язкова для груп підприємств	Для підприємств публічного інтересу
Розкриття інформації	Розширене та деталізоване	Менш деталізоване
Орієнтація	На економічну сутність операцій	Поєднання обліку та оподаткування
Обов'язковість в Україні	Підприємства публічного інтересу (з 2019 р.)	Всі інші підприємства

* складено автором на основі [6; 14; 21; 25;]

Порівняння національного та міжнародного підходів зазначених в таблиці 1.4 свідчить про наявність як спільних, так і відмінних рис. Спільною ознакою є те, що обидві системи спрямовані на формування достовірної та повної інформації про діяльність підприємства. Як національні, так і міжнародні стандарти визначають основні елементи фінансової звітності, принципи її підготовки, вимоги до визнання, оцінки та розкриття облікової інформації. Разом з тим відмінності полягають у ступені деталізації нормативних вимог, рівні гнучкості підходів до оцінки та подання інформації, а також у ролі професійного судження при формуванні звітних показників.

Національна система традиційно більшою мірою орієнтована на нормативну визначеність і чітку формалізацію звітних форм. Це дає змогу забезпечити єдині правила обліку та звітності для широкого кола підприємств, однак водночас може обмежувати гнучкість у відображенні економічного змісту окремих операцій. Міжнародні стандарти, навпаки, ґрунтуються на принциповому підході, що передбачає більш активне використання професійного судження, оцінювання сутності операцій та адаптацію звітності до потреб користувачів. Саме тому міжнародний підхід вважається більш гнучким і орієнтованим на потреби інвесторів та інших учасників ринку капіталу.

Практика підприємств щодо впровадження МСФЗ окреслила два основні підходи: 1) застосування НП(С)БО з подальшою трансформацією звітності у звітність за МСФЗ; 2) паралельне застосування протягом мінімум двох-трьох років міжнародних і національних стандартів з подальшою відмовою від застосування останніх [25]. Перший підхід є більш поширеним у малих і середніх підприємств, тоді як великі компанії переважно обирають другий шлях.

Для підприємств практичне значення має здатність ефективно застосовувати відповідну систему звітування залежно від вимог законодавства, організаційно-правової форми, масштабів діяльності,

структури власності та потреб користувачів. Підприємства, які орієнтуються на міжнародні ринки, залучення іноземних інвестицій або співпрацю з міжнародними партнерами, зацікавлені у формуванні звітності за міжнародними стандартами. Водночас значна кількість суб'єктів господарювання продовжує працювати в межах національної системи обліку, яка залишається важливим інструментом організації бухгалтерського процесу та формування звітної інформації в Україні

Отже, важливим аспектом співвідношення національних і міжнародних підходів є поступове наближення української системи фінансової звітності до міжнародних стандартів. Це проявляється у вдосконаленні національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, оновленні структури фінансової звітності, адаптації термінології та розширенні кола суб'єктів, які застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності. Така тенденція є закономірною, оскільки сприяє інтеграції національної економіки у світовий економічний простір та підвищує рівень довіри до фінансової інформації українських підприємств.

Особливістю МСФЗ, що відрізняє їх від НП(С)БО, є більша деталізація бухгалтерської інформації та орієнтація на економічну сутність господарських операцій, а не лише на їхню юридичну форму [14; 25]. МСФЗ передбачають широке застосування принципу справедливої вартості при оцінці активів, що забезпечує більшу актуальність та достовірність фінансової інформації для інвесторів.

До основних принципів підготовки фінансової звітності (рис. 1.3), закріплених як у МСФЗ, так і в НП(С)БО, відносяться: автономності, безперервності діяльності, нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою та єдиного грошового вимірника [6; 31].

На рисунку 1.3 узагальнено основні принципи складання фінансової звітності в Україні.

ПРИНЦИПИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ		
Автономності	Безперервності діяльності	Нарахування та відповідності
Послідовності	Обачності (обережності)	Превалювання сутності над формою
Повного висвітлення	Єдиного грошового вимірника	Порівнянності

Рисунок 1.3 – Основні принципи складання фінансової звітності*

** складено автором на основі [6; 14; 31]*

Важливим кроком у зближенні національного законодавства з міжнародними стандартами стало запровадження обов'язкового застосування МСФЗ для підприємств публічного інтересу з 2019 року. Починаючи з 2020–2022 років, Міністерство фінансів України щороку здійснює офіційний переклад актуальних версій МСФЗ, що забезпечує їх доступність для українських суб'єктів господарювання [16; 17].

Отже, міжнародні та національні підходи до складання фінансової звітності мають єдину мету - забезпечення користувачів якісною, достовірною та корисною інформацією про діяльність підприємства, однак відрізняються рівнем регламентації, методологічною побудовою та інструментами практичної реалізації. Для України важливим завданням є подальше вдосконалення національної системи обліку та звітності на засадах гармонізації з міжнародними стандартами, що сприятиме підвищенню ефективності управління підприємствами, прозорості фінансової інформації та конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аудит – форма фінансово-господарського контролю

У сучасних умовах функціонування підприємств аудит фінансової звітності набуває особливого значення як інструмент незалежної перевірки достовірності облікової інформації та підвищення довіри до результатів фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Посилення вимог до прозорості бізнесу, оприлюднення фінансової звітності та її відповідності національним і міжнародним стандартам зумовлює необхідність розвитку організаційних і методичних засад аудиту. Саме аудит дозволяє оцінити правильність формування звітних показників, виявити суттєві викривлення, встановити рівень надійності системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Аудит у сучасній економічній системі є однією з найважливіших форм фінансово-господарського контролю, що забезпечує незалежну оцінку повноти, достовірності та законності відображення господарських процесів у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності підприємства. Його зміст полягає в тому, що компетентний незалежний фахівець або аудиторська фірма здійснює професійну перевірку облікової інформації з метою висловлення обґрунтованої думки щодо того, чи складена фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування.

Функціонування системи фінансового контролю в Україні зумовлено потребою у підтвердженні достовірності фінансової інформації, захисті інтересів власників та інвесторів, а також вимогами чинного законодавства [40; 42].

На відміну від внутрішньогосподарського контролю, який здійснюється безпосередньо на підприємстві його працівниками та керівництвом, аудит має незалежний характер. Це є його ключовою ознакою як форми зовнішнього контролю. Незалежність аудитора забезпечує об'єктивність професійних су-

джень, неупередженість при оцінюванні облікових даних та можливість формування висновків, яким довіряють зовнішні користувачі фінансової звітності. Саме завдяки незалежності аудит виконує суспільно важливу функцію підтвердження надійності фінансової інформації.

Фінансово-господарський контроль являє собою систему заходів, спрямованих на перевірку правомірності, доцільності та ефективності здійснених господарських операцій, достовірності відображення фінансових результатів. Серед основних форм фінансово-господарського контролю виділяють: ревізію, аудит, тематичні перевірки, інспектування та моніторинг [40; 41].

Аудит як форма фінансово-господарського контролю поєднує в собі контрольну, інформаційну, аналітичну та превентивну функції. Контрольна функція полягає у виявленні порушень у веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності. Інформаційна функція проявляється у наданні користувачам аудиторського звіту, що містить професійну думку аудитора. Аналітична функція пов'язана з дослідженням фінансового стану, результатів діяльності та ризиків підприємства. Превентивна функція полягає у запобіганні порушенням завдяки усвідомленню керівництвом можливості незалежної перевірки та необхідності дотримання нормативних вимог.

Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII, аудит фінансової звітності – це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності юридичної особи з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам НП(С)БО, МСФЗ або іншим вимогам [29].

Як складова системи контролю аудит взаємодіє з іншими його формами, зокрема державним фінансовим контролем, внутрішнім контролем, ревізією, інвентаризацією та аналітичними процедурами управлінського характеру. Проте аудит відрізняється від них метою, суб'єктами проведення, правовим статусом та підсумковим результатом. Якщо ревізія здебільшого спрямована на виявлення порушень і винних осіб, то аудит орієнтований на підтвердження

достовірності фінансової звітності та підвищення рівня довіри до неї з боку користувачів.

Важливою характеристикою аудиту є його ризикоорієнтований характер. У процесі перевірки аудитор не перевіряє суцільно всі господарські операції, а формує професійне судження щодо ділянок підвищеного ризику, оцінює систему внутрішнього контролю, визначає рівень суттєвості та застосовує вибіркові процедури. Такий підхід забезпечує раціональне використання часу і ресурсів та дозволяє зосередити увагу на тих аспектах фінансової звітності, де ймовірність викривлень є найвищою. В таблиці надано порівняльну характеристику фінансово-господарського контролю.

Таблиця 2.1 – Порівняльна характеристика форм фінансово-господарського контролю*

Ознака	Аудит	Ревізія	Тематична перевірка
Ціль	Підтвердження достовірності звітності, висловлення незалежної думки	Виявлення порушень і зловживань, відшкодування збитків	Перевірка окремих аспектів діяльності підприємства
Суб'єкт	Незалежний аудитор або аудиторська фірма	Державні або відомчі контролюючі органи	Уповноважені органи або підрозділи
Ініціатор	Власники, інвестори, вимога закону	Вищі органи, державні структури	Управлінські або контрольні органи
Результат	Аудиторський звіт з незалежною думкою	Акт ревізії з переліком порушень	Довідка або акт перевірки
Правова підстава	Договір або законодавча вимога	Наказ, розпорядження органу контролю	Наказ, план перевірок

* складено автором на основі [20; 40; 41; 42]

За суб'єктами контролю аудит поділяється на зовнішній та внутрішній. Зовнішній аудит здійснюється незалежним аудитором або аудиторською фірмою на підставі договору з підприємством, тоді як внутрішній аудит проводиться штатними аудитором підприємства або окремим підрозділом внутрішнього аудиту [19; 42].

Зовнішній аудит поділяється на обов'язковий, ініціативний та спеціальний. Обов'язковий аудит проводиться у випадках, передбачених чинним зако-

нодавством, насамперед для підприємств публічного інтересу, банківських установ, страхових компаній та інших суб'єктів господарювання, визначених відповідними законами [29; 42].

Залежно від виду економічної діяльності аудит класифікується на: загальний (в т.ч. фінансовий), операційний, податковий, банківський, страховий та інвестиційний [19; 42]. Така класифікація дозволяє чітко визначити мету, завдання та методи проведення кожного виду аудиту (рисunek 2.1).

АУДИТ	
За суб'єктами	Зовнішній (незалежний) та Внутрішній
За обов'язковістю	Обов'язковий, ініціативний (добровільний), спеціальний
За видом діяльності	Загальний, операційний, податковий, банківський, страховий, інвестиційний

Рис. 2.1 – Класифікація аудиту як форми фінансово-господарського контролю*

**складено автором на основі [19; 42]*

Незалежний аудит в системі фінансово-господарського контролю займає особливе місце, оскільки він спрямований не лише на виявлення порушень, але й на підтвердження достовірності фінансової звітності як такої. Аудиторський висновок є публічним документом, що засвідчує відповідність фінансової звітності встановленим стандартам та нормам [29; 40].

У сучасних умовах аудит фінансової звітності має вагоме значення не лише для окремого підприємства, а й для економічного середовища загалом. Він сприяє формуванню довіри до фінансової інформації, підвищує інвестиційну привабливість підприємств, покращує якість корпоративного управління та забезпечує додаткові гарантії для кредиторів, інвесторів і державних інституцій. Таким чином, аудит обґрунтовано розглядається як специфічна, самостійна та суспільно важлива форма фінансово-господарського контролю.

2.2. Організація та методика аудиту фінансової звітності

Організація аудиту фінансової звітності підприємства є складним і багатостадійним процесом, що передбачає послідовне виконання комплексу взаємо-

пов'язаних заходів. Ефективна організація аудиту є запорукою отримання достатніх та прийнятних аудиторських доказів для формування обґрунтованої думки аудитора про відповідність фінансової звітності встановленим стандартам [24; 35].

У вітчизняній науковій літературі процес аудиту фінансової звітності в організаційному плані поділяється на такі основні етапи: 1) підготовчий (прийняття клієнта та укладання договору); 2) планування аудиту; 3) виконання аудиторських процедур (основний етап); 4) завершення аудиту та формування висновку; 5) моніторинг виконання рекомендацій [9; 35]. Дослідники Пилипенко І.І. та Дорош Н.І. виділяють чотири основні етапи, об'єднуючи завершення та моніторинг [24].

Підготовчий етап передбачає прийняття рішення про можливість проведення аудиту, вивчення особливостей діяльності клієнта, ознайомлення з умовами аудиторського завдання та укладання договору. На цьому етапі аудитор оцінює незалежність та можливість виконання аудиторського завдання відповідно до стандартів [24; 26].

Планування аудиту є критично важливим організаційним елементом. Планування забезпечує формування відповідної думки аудитора про фінансову звітність суб'єкта перевірки з мінімальними витратами, виділення найбільш важливих частин та виключення зайвого часу на питання з низьким рівнем ризику [26]. Процес планування включає розробку загальної стратегії і тактики аудиту, визначення строків і обсягів аудиторської перевірки [9]. В таблиці 2.2. розкрито етапи організації аудиту фінансової звітності підприємства

Таблиця 2.2 – Етапи організації аудиту фінансової звітності підприємства*

№	Назва етапу	Основні завдання	Результат
1	Підготовчий (прийняття завдання)	Оцінка незалежності, знайомство з клієнтом, оцінка ризиків прийняття завдання, укладання договору	Договір на проведення аудиту
2	Планування	Розробка загальної стратегії, плану і програми аудиту; оцінка суттєвості та аудиторських ризиків; вивчення внутрішнього контролю	План та програма аудиту

Продовження табл. 2.2.

№	Назва етапу	Основні завдання	Результат
3	Виконання аудиторських процедур	Тести заходів контролю, процедури по суті (аналітичні та детальні), отримання аудиторських доказів	Робочі документи аудитора
4	Завершення аудиту	Узагальнення результатів, оцінка отриманих доказів, формування та надання аудиторського звіту	Аудиторський звіт
5	Моніторинг	Перевірка виконання підприємством наданих рекомендацій; управлінський звіт	Управлінський звіт

** складено автором на основі [9; 24; 26; 35]*

Отже, процес аудиту фінансової звітності зазвичай охоплює кілька взаємопов'язаних етапів. На початковому етапі здійснюється попереднє ознайомлення з діяльністю клієнта, його організаційною структурою, видом економічної діяльності, системою бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та особливостями складання фінансової звітності. На цьому ж етапі аудитор вирішує питання щодо прийняття завдання, оцінює незалежність, визначає умови співпраці та погоджує обсяг майбутньої перевірки. Далі відбувається планування аудиту, яке включає визначення стратегії перевірки, ідентифікацію ризиків суттєвих викривлень, установлення рівня суттєвості та розроблення програми аудиторських процедур.

Наступним етапом є безпосереднє проведення аудиторських процедур. На цьому етапі аудитор збирає достатні та прийнятні аудиторські докази шляхом перевірки первинних документів, облікових регістрів, Головної книги, форм фінансової звітності, пояснень посадових осіб, результатів інвентаризації, зовнішніх підтверджень, аналітичних розрахунків та інших джерел інформації. Важливим завданням аудитора є перевірка взаємоузгодженості показників різних форм фінансової звітності, їх відповідності даним обліку та правильності відображення господарських операцій у звітному періоді.

При плануванні аудиту однією з ключових складових є оцінка аудиторського ризику. Аудиторський ризик являє собою ризик того, що аудитор може позитивно оцінити фінансову звітність тоді, коли вона містить суттєво недостовірну інформацію [2]. Відповідно до МСА 315, аудиторський ризик є фун-

кцією ризику суттєвого викривлення та ризику невиявлення [10].

Загальна модель аудиторського ризику (АР) описується формулою: $AP = BP \times PK \times PH$, де BP – властивий ризик (схильність до суттєвого викривлення за відсутності заходів контролю); PK – ризик контролю (ймовірність того, що системи внутрішнього контролю не виявлять суттєвих помилок); PH – ризик невиявлення (ймовірність того, що аудиторські процедури не виявлять суттєвих помилок) [1; 33].

На основі оцінки ризиків аудитор визначає рівень суттєвості – граничну величину, вище якої помилки та невідповідності у фінансовій звітності можуть вплинути на рішення її користувачів. Виділяють три види суттєвості в аудиті: суттєвість на рівні фінансової звітності в цілому; суттєвість на рівні конкретних класів операцій; суттєвість для виконання аудиторських процедур («виконавча суттєвість») [10].

Завершальним етапом є узагальнення результатів перевірки, оцінка виявлених викривлень, формування висновків та підготовка аудиторського звіту. На цій стадії аудитор аналізує, чи є зібрані докази достатніми і прийнятними, чи всі суттєві аспекти фінансової звітності перевірено належним чином, а також визначає вид аудиторської думки. Саме аудиторський звіт є кінцевим результатом аудиту фінансової звітності та офіційним документом, що підтверджує позицію аудитора щодо достовірності звітних даних.

Важливим документом, що фіксує організацію аудиту, є план аудиту, у якому визначаються перелік аудиторських процедур, їх обсяг і строки виконання, виконавці та джерела аудиторських доказів. До плану також додається програма аудиту як більш детальний перелік процедур у розрізі окремих об'єктів перевірки та тверджень фінансової звітності [26].

Методика аудиту фінансової звітності являє собою сукупність способів, прийомів та процедур, що застосовуються аудитором для збирання, оцінки та систематизації аудиторських доказів з метою формування обґрунтованого висновку про відповідність фінансової звітності встановленим вимогам [9; 29].

Ефективне застосування методичного інструментарію є запорукою якості аудиторської перевірки.

До основних методичних прийомів належать документальна перевірка, арифметичний і логічний контроль, аналітичні процедури, тестування системи внутрішнього контролю, аудиторська вибірка, зустрічна перевірка, порівняння, групування, підтвердження, спостереження та опитування. Їх використання залежить від особливостей діяльності підприємства, галузевої специфіки, складності облікової системи, рівня аудиторського ризику та суттєвості перевірюваних показників.

Суттєвим елементом методики є оцінка системи внутрішнього контролю підприємства. Якщо аудитор дійде висновку, що система внутрішнього контролю є надійною, він може зменшити обсяг детальних перевірок по суті та ширше застосовувати тестування контролів. Якщо ж система контролю є недостатньо ефективною, аудитор змушений розширити коло процедур по суті, підвищити рівень професійного скептицизму та посилити перевірку ділянок з підвищеним ризиком викривлень.

Особливе значення у методиці аудиту має визначення суттєвості та аудиторського ризику. Суттєвість використовується як критерій оцінки того, чи можуть виявлені викривлення вплинути на економічні рішення користувачів фінансової звітності. Аудиторський ризик відображає ймовірність того, що аудитор висловить невідповідну думку у разі наявності суттєвих викривлень у фінансовій звітності. Взаємозв'язок цих категорій безпосередньо впливає на характер, час проведення та обсяг аудиторських процедур.

Відповідно до МСА та вітчизняних аудиторських стандартів, методи аудиту класифікуються на такі основні групи: фізична перевірка (інспектування матеріальних активів); документальна перевірка (дослідження документів та облікових записів); аналітичні процедури; опитування та підтвердження; спостереження; повторне виконання процедур [9; 31]. Поєднання цих методів забезпечує комплексний підхід до перевірки фінансової звітності.

Аудитору доцільно використовувати такі загальнонаукові методичні прийоми дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація [9]. Специфічні аудиторські методи включають: суцільну та вибірккову перевірку, зустрічну перевірку, формальну й арифметичну перевірку документів (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Методи та процедури аудиту фінансової звітності*

Метод / Процедура	Характеристика методу	Мета застосування	Норм. підстава
Інспектування активів	Фізична перевірка наявності та стану матеріальних активів підприємства	Підтвердження існування та стану активів	МСА 500, 501
Документальна перевірка	Дослідження записів бухгалтерського обліку та первинних документів	Підтвердження правильності відображення операцій	МСА 500
Аналітичні процедури	Порівняння та аналіз показників, виявлення незвичних відхилень та тенденцій	Ідентифікація зон підвищеного ризику	МСА 520
Опитування	Отримання інформації від управлінського персоналу та співробітників	Розуміння діяльності та системи внутрішнього контролю	МСА 315
Зовнішнє підтвердження	Отримання письмових відповідей від третіх сторін (банки, дебітори)	Підтвердження залишків на рахунках та зобов'язань	МСА 505
Повторне виконання	Самостійне виконання процедур, проведених персоналом підприємства	Перевірка правильності розрахунків та проводок	МСА 500
Спостереження	Нагляд за процедурами або процесами в момент їх виконання	Оцінка ефективності процедур контролю	МСА 501

* складено автором на основі [9; 10; 24; 29; 31]

У межах методики аудиту фінансової звітності важливе місце займає перевірка окремих форм фінансової звітності. Перевіряючи баланс, аудитор досліджує правильність оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу, повноту відображення господарських засобів та джерел їх формування. Під час перевірки звіту про фінансові результати особлива увага приділяється правильності визнання доходів і витрат, класифікації операційних та неопераційних результатів, а також визначенню чистого прибутку або збитку. Аудит звіту про рух

грошових коштів та звіту про власний капітал дає змогу оцінити платоспроможність підприємства, напрями використання коштів і зміни в структурі фінансування.

Методика аудиту передбачає також перевірку приміток до фінансової звітності, де розкриваються облікова політика підприємства, суттєві статті, умовні зобов'язання, події після дати балансу та інші обставини, що впливають на розуміння фінансового стану підприємства. Належне розкриття інформації у примітках має важливе значення, оскільки навіть за формальної правильності числових показників відсутність пояснювальної інформації може призвести до спотвореного сприйняття фінансової звітності користувачами.

В таблиці 2.4. наведено основні методичні прийоми аудиту фінансової звітності.

Таблиця 2.4 – Основні методичні прийоми аудиту фінансової звітності*

Методичний прийом	Характеристика застосування	Практичне призначення
Документальна перевірка	Дослідження первинних документів, реєстрів, звітності	Підтвердження факту та змісту операцій
Аналітичні процедури	Порівняння, аналіз тенденцій, співвідношень і відхилень	Виявлення незвичайних коливань і ризикових ділянок
Аудиторська вибірка	Перевірка частини сукупності операцій	Оптимізація трудомісткості аудиту
Тестування контролю	Перевірка функціонування системи внутрішнього контролю	Оцінка надійності контролів
Підтвердження та запити	Отримання зовнішніх або внутрішніх підтверджень	Посилення доказової бази
Логічний та арифметичний контроль	Перевірка розрахунків і взаємозв'язку показників	Виявлення технічних помилок і суперечностей

* складено автором

Методика аудиту безпосередньо фінансової звітності передбачає перевірку кожної з її форм. Дослідники виділяють три основні взаємопов'язані етапи перевірки: перший – перевірка правильності складання кожної форми звітності.

сті окремо; другий – перевірка узгодженості показників різних форм між собою; третій – перевірка відповідності показників звітності даним регістрів бухгалтерського обліку [29; 31].

Перевірка балансу (Звіту про фінансовий стан – форма № 1) передбачає: підтвердження реальності залишків за статтями активів, зобов'язань та власного капіталу; перевірку правильності розподілу активів та зобов'язань на оборотні/необоротні; перевірку відповідності вхідних залишків звітнього року вихідним залишкам попереднього року; перевірку дотримання принципу балансового рівняння (Активи = Пасиви) [29].

При перевірці Звіту про фінансові результати (форма № 2) аналізуються статті доходів і витрат, правильність їх класифікації та відображення. Аудитор здійснює аналіз статей в динаміці з метою виявлення значних коливань у певних періодах, а також перевіряє правильність визначення фінансового результату [29].

МЕТОДИКА АУДИТУ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	
Форма № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Перевірка: реальності залишків; рівняння балансу; класифікації активів/пасивів; відповідності вхідних залишків
Форма № 2 – Звіт про фінансові результати	Перевірка: класифікації доходів і витрат; правильності розрахунку прибутку/збитку; динаміки показників
Форма № 3 – Звіт про рух грошових коштів	Перевірка: повноти відображення грошових потоків; правильності їх класифікації (опер./інвест./фін.)
Форма № 4 – Звіт про власний капітал	Перевірка: змін у власному капіталі; правильності відображення розподілу прибутку та дивідендів
Примітки до фінансової звітності	Перевірка: повноти розкриття облікової політики; достатності розкриттів до кожної статті звітності

Рис. 2.2 – Послідовність проведення аудиту форм фінансової звітності*

* складено автором на основі [12; 29; 31]

Щодо Звіту про рух грошових коштів (форма № 3) аудитор перевіряє повноту відображення грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, правильність їх класифікації, а також узгодженість залишків грошових коштів із даними балансу та первинними документами [11; 12].

Важливим елементом методики є перевірка відповідності даних реєстрів обліку первинним документам, а також матеріалів проведеної інвентаризації. Аудитор перевіряє, чи проводило підприємство обов'язкову інвентаризацію активів та зобов'язань перед складанням річної фінансової звітності та чи відображені її результати у відповідних формах звітності [29].

Завершальним елементом методики аудиту є формування аудиторського звіту, що включає: незалежну аудиторську думку (модифіковану або немодифіковану); основу для висловлення думки; розділ «Ключові питання аудиту» (для публічних підприємств); обов'язки управлінського персоналу та аудитора. Відповідно до МСА 700–720, аудиторський звіт повинен чітко визначати, чи є фінансова звітність достовірною в усіх суттєвих аспектах [23; 24].

Отже, організація та методика аудиту фінансової звітності становлять цілісну систему взаємопов'язаних процедур, спрямованих на формування незалежної професійної думки щодо достовірності фінансової інформації підприємства. Їх результативність залежить від належного планування, правильного вибору аудиторських процедур, обґрунтованої оцінки ризиків і системи внутрішнього контролю, а також від професійного рівня аудитора.

2.3. Особливості проведення аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»

Організація аудиту фінансової звітності є сукупністю послідовних управлінських, процедурних і методичних дій, спрямованих на забезпечення належного планування, проведення та документального оформлення аудиторської перевірки. Її основою є дотримання міжнародних стандартів аудиту, вимог професійної етики, принципів незалежності, конфіденційності, професійного скептицизму та належної ретельності. Раціональна організація аудиторського процесу забезпечує ефективне виконання завдання, мінімізацію аудиторського ризику та формування обґрунтованої думки щодо фінансової звітності підприємства.

Проведення аудиту фінансової звітності конкретного підприємства завжди має враховувати особливості його організаційно-правової форми, виду діяльності, масштабів операцій, структури активів і зобов'язань, а також специфіку організації бухгалтерського обліку. Щодо ТОВ «Чорноморська іграшка», аудит фінансової звітності доцільно розглядати як комплексну перевірку, спрямовану на підтвердження повноти та достовірності річної фінансової звітності, а також на оцінку правильності відображення результатів господарських процесів, пов'язаних із виробництвом, придбанням, реалізацією товарів, розрахунками з постачальниками та покупцями, формуванням витрат і фінансових результатів.

На рисунку 2.3 розглянуто основні напрями аудиту фінансової звітності.

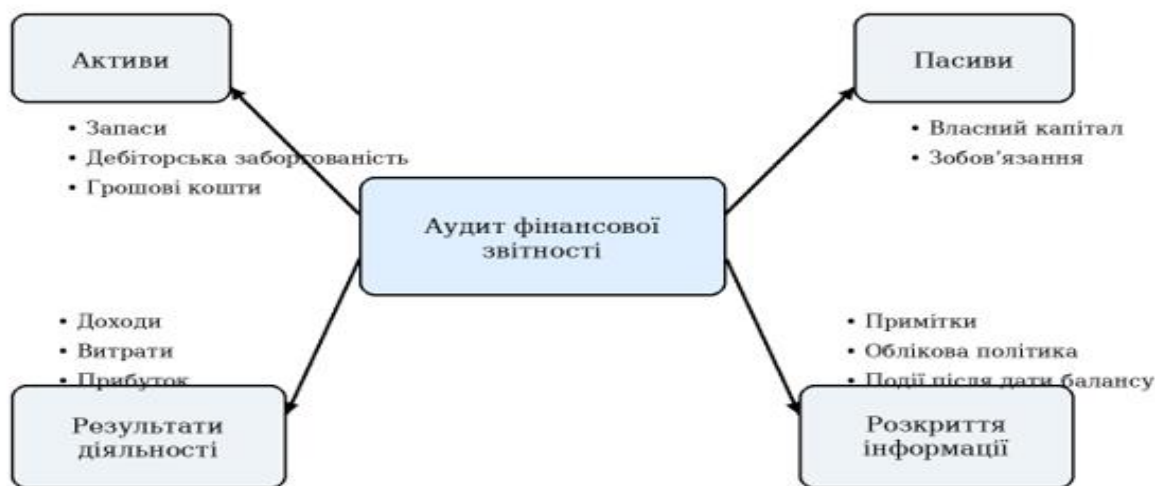

Рис. 2.3 – Основні напрями аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»*

*складено автором

Особливістю аудиту такого підприємства є необхідність детального дослідження операційних процесів, пов'язаних із запасами, готовою продукцією, товарами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та розрахунками з контрагентами. Якщо підприємство здійснює виробничу або торговельну діяльність, суттєве значення мають питання оцінки запасів, правильності формування собівартості, відображення доходів від реалізації, документального підтвердження витрат та своєчасності визнання зобов'язань. Саме ці

ділянки, як правило, належать до зон підвищеного аудиторського ризику.

В таблиці 2.5. узагальнено основні об'єкти аудиту виробничого підприємства.

Таблиця 2.5 – Основні об'єкти аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»*

Об'єкт аудиту	Зміст перевірки	Ймовірні ризики викривлення
Запаси і товари	Оцінка, рух, документальне підтвердження, інвентаризація	Завищення або заниження залишків, помилки в собівартості
Дебіторська заборгованість	Реальність, строковість, підтвердження, резерв сумнівних боргів	Нереальна оцінка погашення, неповне відображення
Доходи від реалізації	Момент визнання, повнота, документальне підтвердження	Передчасне або несвоєчасне визнання доходу
Витрати діяльності	Законність, обґрунтованість, належність до періоду	Неправильна класифікація, неповне відображення
Грошові кошти і розрахунки	Касові, банківські операції, підтвердження залишків	Помилки в обліку, ризик несанкціонованих операцій
Фінансові результати	Узгодженість доходів і витрат, правильність визначення прибутку	Викривлення чистого фінансового результату

**складено автором*

На етапі планування аудиту ТОВ «Чорноморська іграшка» аудитор повинен отримати розуміння облікової політики підприємства, порядку ведення синтетичного й аналітичного обліку, особливостей документообігу, системи внутрішнього контролю та розподілу посадових обов'язків між працівниками бухгалтерської служби. Особлива увага приділяється порядку формування показників балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал та приміток до річної фінансової звітності. У разі виявлення ризиків, пов'язаних із недостатнім рівнем внутрішнього контролю, аудитор розширює перелік процедур по суті та підвищує глибину перевірки.

У ТОВ «Чорноморська іграшка» під час аудиту підприємства було оформлено загальний план аудиторської перевірки, який показано в додатку Д, а також програму аудиту фінансової звітності, яка наведена в додатку Е.

Під час проведення аудиту фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка» важливим є встановлення відповідності між даними первинних доку-

ментів, реєстрів бухгалтерського обліку, Головної книги та формами фінансової звітності. Перевірка має охоплювати правильність відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, обґрунтованість оцінки активів, наявність резервів і забезпечень, коректність класифікації поточних і непоточних статей, своєчасність відображення доходів і витрат та правильність визначення фінансового результату звітного періоду.

Для підприємства типу ТОВ «Чорноморська іграшка» доцільним є використання поєднання тестів контролю та процедур по суті. Тести контролю дають змогу оцінити, наскільки ефективно функціонують внутрішні механізми запобігання помилкам і викривленням, тоді як процедури по суті спрямовані на безпосереднє підтвердження правильності окремих показників звітності. Особливої уваги потребують операції із запасами, касові та банківські операції, розрахунки з підзвітними особами, облік розрахунків із бюджетом, формування витрат на збут і адміністративних витрат, а також відображення дебіторської та кредиторської заборгованості.

У межах аудиту фінансової звітності підприємства важливим є застосування аналітичних процедур. Порівняння показників звітного і попереднього періодів, аналіз структури активів, динаміки доходів і витрат, змін у рентабельності, оборотності запасів та дебіторської заборгованості дає змогу виявити незвичайні відхилення, що можуть свідчити про наявність ризиків викривлення фінансової інформації. Такі процедури особливо корисні для визначення проблемних ділянок, на яких аудитор повинен зосередити додаткову увагу.

Певною особливістю аудиту ТОВ «Чорноморська іграшка» є необхідність оцінки правильності розкриття інформації у примітках до фінансової звітності. Саме в примітках можуть міститися відомості щодо облікової політики, наявних зобов'язань, забезпечень, подій після дати балансу, операцій з пов'язаними сторонами та інших суттєвих аспектів, без яких фінансова звіт-

ність не забезпечує повного уявлення про діяльність підприємства. Тому якість приміток є не менш важливою, ніж правильність числових показників основних форм звітності.

За результатами перевірки аудитор формує висновки щодо достовірності фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка», відповідності її показників даним бухгалтерського обліку та застосовній концептуальній основі фінансового звітування. У разі виявлення порушень або недоліків аудит може виконувати не лише підтвердну, а й рекомендаційну функцію, оскільки результати перевірки дають змогу вдосконалити облікову політику, посилити внутрішній контроль, усунути методичні помилки та підвищити якість подальшого складання фінансової звітності.

Отже, аудит фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка» має здійснюватися з урахуванням галузевих, організаційних та облікових особливостей підприємства. Його результатом має стати не лише формування незалежної думки про достовірність фінансової звітності, а й виявлення напрямів удосконалення бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та методики складання річної фінансової звітності.

3. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ІГРАШКА»

3.1. Техніко-економічна характеристика діяльності та оцінка фінансового стану підприємства в процесі аудиту фінансової звітності

ТОВ „Чорноморська іграшка” створено в процесі приватизації Орендного підприємства Одеського заводу іграшок і зареєстроване виконавчим комітетом Ільїчівської районної Ради народних депутатів м. Одеси – свідоцтво про реєстрацію № 05502858 від 27 серпня 1995 р. Первісно воно складалось із 3-х артілей: фабрик „Спартак”, „ім. 30 років ВЛКСМ”, „Райпромкомбінат”, та входило в Облмістпром, існуючих з 1949 р. В 1964 році артілі були об’єднані в ОПО „Чорноморська іграшка” з підлеглістю його Міністерству легкої промисловості, яке спеціалізувалось на випуску металевих каркасно-завідних і пластмасових іграшок.

В 1989 році об’єднання ОПО „Чорноморська іграшка” було перейменоване в Одеській завод іграшок. В 1993 році Одеській завод іграшок було реорганізовано в Орендне підприємство Одеській завод іграшок. Товариство являється право спадкоємцем усіх грошових коштів і майна, прав та обов’язків АП „Одеській завод іграшок”. Засновниками товариства являються громадяни України та юридичні особи. Місцезнаходження товариства ТОВ „Чорноморська іграшка” Україна, м. Одеса, 65098, вул. Столова, 17. Термін діяльності товариства не обмежений.

Метою діяльності товариства являється: здійснення підприємницької діяльності з метою отримання прибутку шляхом реалізації продукції (робіт, послуг), направлених на задоволення попиту підприємств, організацій и громадян: забезпечення розвитку виробництва та росту його ефективності, підвищення конкурентоздатності продукції, що виробляється, виконаних робіт, послуг.

ТОВ «Чорноморська іграшка» займається всіма видами економічної діяльності, що представлені у таблиці 3.1

Таблиця 3.1 – Види економічної діяльності підприємства*

Код за КВЕД	Назва виду економічної діяльності
25.61	Оброблення металів та нанесення покриття на метали
22.21	Виробництво плит, листів, труб і профілів з пластмас
22.22	Виробництво тари з пластмас
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
25.92	Виробництво легких металевих пакувань
17.22	Виробництво паперових виробів господарсько-побутового та санітарно-гігієнічного призначення
68.20	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

* сформовано на підставі даних підприємства

Організаційно виробнича структура підприємства представлена у вигляді окремих ділянок діяльності та допоміжних ділянок.

До ділянок основної діяльності відносяться: ділянка літографії і лакування жести; ділянка по виготовленню металевих виробів.

До допоміжних ділянок відносяться: хімлабораторія; фотолабораторія; ділянка РМУ;. компресорна; електроділянка.

Асортимент продукції , який виготовляє підприємство представлений у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Асортимент продукції ТОВ «Чорноморська іграшка»*

№	Назва номенклатурної одиниці
1	Мішки та пакети (у т.ч. конусоподібні), з полімерів етилену (не включаючи із синтетичних текстильних матеріалів).
2	Плити, листи, плівка, фольга і стрічки, з полімерів етилену, неармовані або нез'єднані з іншими матеріалами, завтовшки 0,125 мм і менше.
3	Пломби, заглушки, ковпачки і кришки з металів недорогоцінних інших (крім пробок корончастих; кришок свинцевих; пробок, ковпачків та кришок алюмінієвих діаметром більше 21 мм).

* сформовано на підставі даних підприємства

Основним видом продукції є обробка металів (лакування, літографування), в тому числі на давальницькій сировині.

Перспективи розвитку ТОВ «Чорноморська іграшка» направлені на опанування нових технологій, зростання професіоналізму робітників, а також на збільшення виробничої потужності підприємства вцілому. Підприємство продовжує

укладати та розвивати взаємовигідні партнерські відносини з постачальниками та покупцями.

Продукція ТОВ «Чорноморська іграшка» є якісною. Якість підтверджується щоденним контролем випробувальною лабораторією підприємства, що обладнане спеціальним кваліфікованим устаткуванням. Використовуючи сучасні фарбники й різноманітні технологічні добавки та плівку, кінцевий продукт виробництва отримує потрібні параметри та якість, що необхідні заказнику, а як результат і споживачу. Виробництво виконується на сучасному автоматизованому обладнанні кваліфікованим персоналом, що забезпечує ще й швидкість виробництва.

У ТОВ «Чорноморська іграшка» бухгалтерський облік організовано централізовано. Це означає, що всі облікові функції – від первинного документування до складання фінансової звітності – виконуються єдиною бухгалтерською службою, яка підпорядковується головному бухгалтеру підприємства. Така форма організації дозволяє забезпечити належний контроль за правильністю облікових процедур, централізацію облікових даних, зменшення дублювання операцій та ефективне використання ресурсів.

Ведення обліку здійснюється за допомогою комп'ютеризованої облікової системи, що відповідає сучасним вимогам автоматизації бухгалтерського процесу. У своїй діяльності підприємство застосовує облікове програмне забезпечення типу «1С:Підприємство» або аналогічне, яке дозволяє автоматично формувати первинні документи, реєстри, проводки, зводити облікову інформацію та формувати стандартну звітність згідно з вимогами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО).

Автоматизація обліку сприяє зменшенню ймовірності допущення технічних помилок, підвищенню оперативності обробки інформації, забезпеченню її достовірності та збереження. Крім того, використання електронного докумен-

тообігу полегшує процес внутрішнього контролю та аудит діяльності підприємства. Таким чином, централізована форма ведення бухгалтерського обліку із застосуванням комп'ютеризованої системи є важливою складовою ефективного управління підприємством та забезпечення достовірності фінансової інформації.

Крім того, ефективна організація бухгалтерського обліку в ТОВ «Чорноморська іграшка» передбачає чітке регламентування облікових процедур через наказ про облікову політику, який визначає: методи оцінки запасів (собівартість за ФІФО або середньозваженою); порядок формування резервів (сумнівних боргів, відпусток тощо); обрані правила нарахування амортизації; умови визнання доходів і витрат відповідно до П(С)БО; принципи ведення аналітичного та синтетичного обліку. Особливу увагу на підприємстві приділено контролю достовірності первинної документації - усі господарські операції документуються належним чином, а бухгалтерський супровід здійснюється на кожному етапі: від формування заявки до остаточного відображення у фінансовій звітності.

У штаті бухгалтерської служби працюють кваліфіковані спеціалісти, що дозволяє підтримувати належний рівень фінансової дисципліни, вчасно оновлювати знання відповідно до змін у законодавстві, а також адаптувати програмне забезпечення до змін у податковому і бухгалтерському обліку.

Склад бухгалтерської служби ТОВ «Чорноморська іграшка» наведено на рисунку 3.1.

Рис. 3.1 - Структура бухгалтерської служби ТОВ «Чорноморська іграшка»*

*складено автором

Формування облікової інформації здійснюється за центрами відповідальності, що дозволяє чітко відслідковувати витрати за структурними підрозділами, видами діяльності, контрагентами та проектами. Такий підхід забезпечує прозорість, аналітичність та зручність використання облікової інформації в управлінських цілях.

Таким чином, інтеграція централізованої облікової системи, автоматизації, формалізованих процедур та кадрового потенціалу дозволяє підприємству забезпечувати не лише відповідність фінансової звітності чинним нормативам, а й створює міцне підґрунтя для прийняття ефективних управлінських рішень, стратегічного планування та контролю за ресурсами

В процесі аудиторської перевірки доцільно проводити оцінку показників фінансового стану підприємства та результатів його фінансово-економічної діяльності. Для оцінки якості системи обліково-аналітичного забезпечення контролю фінансових результатів підприємства під час аудиту фінансових результатів аудитор може проводити діагностику (аналіз) фінансового стану та фінансових результатів діяльності за такими напрямками: поглиблений аналіз динаміки валюти балансу; аналіз фінансової стійкості підприємства; аналіз ліквідності підприємства та його платоспроможності; аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів; аналіз рентабельності; аналіз ймовірності банкрутства.

Аналіз діяльності ТОВ «Чорноморська іграшка» виконано за методичним підходом, який наведено в джерелі [13] на основі наших досліджень, розрахунків за даних фінансової та статистичної звітності підприємства.

Аналіз динаміки валюти балансу передбачає встановлення зміни валюти балансу на кінець року з валютою балансу на початок року (табл. 3.3). Коли валюта балансу збільшується – це оцінюється позитивно, зменшується – негативно. Збільшення валюти балансу свідчить про зростання виробничих можливостей

(але при цьому слід враховувати інфляцію), а зменшення валюти балансу означає спад у господарській діяльності. Після виконання розрахунків треба зробити відповідні висновки.

Таблиця 3.3 – Аналіз динаміки валюти балансу*

Показники	На початок року	На кінець року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:			
- попереднього 2023 року	36 662	32 347	-11,78
- звітного 2024 року	32347	29245	-9,59

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

Показники в табл. 3.3 свідчать про зміну обсягу його господарських засобів у різні періоди. Так, у 2023 році спостерігалось зниження валюти балансу на 11,78% - з 36 662 тис. грн на початок року до 32 347 тис. грн на його кінець. Це може свідчити про деактивізацію фінансово-господарської діяльності, не залучення додаткових ресурсів, зменшення дебіторської заборгованості чи зменшення оборотних активів.

У 2024 році відбулося зменшення валюти балансу на 9,59%, тобто з 32 347 тис. грн до 29 245 тис. грн. Така динаміка свідчить про скорочення активів підприємства. Причинами цього могли стати погіршення реалізації продукції, зменшення дебіторської заборгованості, зниження грошових коштів або переоцінка активів. Загалом така тенденція потребує подальшого аналізу щодо ефективності використання ресурсів підприємства та структури активів і пасивів.

Фінансова стійкість підприємства відображає його здатність фінансувати свою діяльність за рахунок власних коштів, своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями, а також ефективно управляти структурою капіталу. Аналіз фінансової стійкості доцільно здійснювати за допомогою відносних показників, зведених у табл. 3.4.

Порівняння значень фінансових коефіцієнтів підприємства з нормативними та аналіз їх динаміки свідчать про таке: коефіцієнт автономії (Кавт) протягом трьох періодів був вищим за нормативне значення 0,5, що свідчить про високу

частку власного капіталу у загальній сумі джерел фінансування. У 2024 році цей показник становив 0,835, що вказує на фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел.

Таблиця 3.4 – Аналіз фінансової стабільності підприємства за відносними показниками*

Показники	На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії ($K_{авт}$)	0,832	0,847	0,835	($> 0,5$) більше 0,5
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів ($K_{ф}$)	0,201	0,181	0,197	($< 1,0$) менше 1,0
3. Наявність власних оборотних активів ($ОК_{вл}$)	25 972	22 271	18 884,6	зменшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{ман}$)	0,851	0,813	0,773	0,4...0,6
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (K_3)	0,809	0,819	0,797	($> 0,1$) 0,1

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів ($K_{ф}$) у всі роки залишався нижчим за нормативне значення $<1,0$, що є позитивним сигналом. У 2024 році значення $K_{ф}$ склало 0,197, що вказує на невисоку залежність від позикового капіталу. Динаміка показника демонструє невелике зростання частки залучених коштів, проте їх обсяг залишається контрольованим. Наявність власних оборотних активів ($ОК_{вл}$) свідчить про достатній рівень покриття поточних потреб за рахунок власних коштів. У 2023 році показник зменшився з 25972 тис. грн до 22271 тис. грн, що є негативним. Проте у 2024 році $ОК_{вл}$ зменшився до 18 885 тис. грн, що може вказувати на погіршення ліквідності або зменшення гнучкості використання власного капіталу. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{ман}$) упродовж аналізованого періоду перевищував нормативний діапазон (0,4–0,6), зокрема у 2024 році становив 0,773. Це означає, що значна частка власного капіталу представлена оборотними коштами, що забезпечує підприємству високу оперативну гнучкість, але також може вказувати на

низький рівень інвестування в довгострокові активи. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (Кз) у всі роки суттєво перевищував нормативне значення 0,1, зокрема у 2024 році становив 0,797. Це свідчить про високу фінансову стійкість у короткостроковому періоді та здатність підприємства самостійно фінансувати оборотні активи.

ТОВ «Чорноморська іграшка» у звітному періоді зберігало високий рівень фінансової стабільності. Підприємство здебільшого фінансує свою діяльність за рахунок власного капіталу, має достатній рівень власних оборотних коштів, що позитивно впливає на його платоспроможність та незалежність.

Разом з тим, тенденція до зниження власного капіталу та ОКвл у 2024 році порівняно з 2023 роком потребує уваги та подальшого контролю, щоб уникнути послаблення фінансової стійкості у майбутньому.

Ліквідність підприємства – це його здатність своєчасно й у повному обсязі виконувати свої поточні фінансові зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Таблиця 3.5 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками*

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	
а	б	в	1	2	3	4
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	18,95	16,06	4,92	-11,4
	1695					
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	1195+1200-1100-1110	≥ 1,0	16,45	10,29	2,77	-7,52
	1695					
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1160+1165	> 0,2 [0,25–0,35]	0,78	3,35	0,35	-3
	1695					

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

Аналіз ліквідності підприємства ТОВ «Чорноморська іграшка» за період 2023–2024 років засвідчив загалом не високий рівень платоспроможності, хоча спостерігаються коливання окремих показників:

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2024 році становить 4,92, що значно перевищує нормативне значення (2,0). Це свідчить про надмірне накопичення оборотних активів, що може вказувати на неефективне управління активами.

Коефіцієнт швидкої ліквідності знизився з 10,29 до 2,77, що залишається набагато вище норми, але демонструє тенденцію до зменшення.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився у 2024 році до 0,35, що свідчить про не високу здатність підприємства покривати поточні зобов'язання грошовими коштами. Це негативна тенденція.

Перевищення нормативів ліквідності може свідчити не лише про фінансову надійність, але й про неефективне використання оборотного капіталу. Варто розглянути оптимізацію структури запасів. Більш ефективно використання грошових коштів (наприклад, шляхом інвестування або спрямування на розвиток виробництва). Удосконалення дебіторської політики з метою уникнення надлишкового накопичення оборотних активів. Підприємству рекомендовано встановити внутрішні цільові нормативи ліквідності, більш адаптовані до специфіки діяльності.

Фінансові результати діяльності підприємства виникають від таких видів його діяльності як основна операційна, інша операційна, фінансова та інша діяльність. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства до оподаткування здійснюють за даними форми №2 „Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)” за допомогою аналітичної табл. 3.6.

Фінансовий результат до оподаткування у звітному році знизився на 1279,9 тис. грн, або в 10 раз. Причиною є значне зменшення прибутку від реалізації продукції та майже відсутність позитивних результатів від іншої діяльності. Незважаючи на покращення показника іншої діяльності, загальна прибутковість підприємства різко впала.

Таблиця 3.6 - Аналіз формування і динаміки фінансових результатів діяльності підприємства*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	615	-878,6	-664,9	138	-1279,9	-10 р.
2. Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	-724	1034,3	183,6	-38,0	907,6	10,7 р.
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	-109	155,7	1009	-208,9	1118	-364,6
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200 +2220 -2250 -2255	-	-	-	-	-	-
5. Фінансовий результат від іншої діяльності	2240 – 2270	39	-55,7	0	0,0	-39	55,7
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290 (2295)	-70	100	-483,1	100	-413,1	х

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

Фінансовий результат від реалізації продукції є одним з ключових показників ефективності господарської діяльності підприємства. Цей показник відображає різницю між доходами від реалізації та витратами, пов'язаними з виробництвом і збутом продукції. Для аналізу використовуються дані фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка» за попередній та звітний роки.

Таблиця 3.7 – Аналіз фінансового результату від основної операційної діяльності*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік, тис. грн	Звітний рік, тис. грн	Відхилення	
				тис. грн	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27858	26169,4	-1688,6	-6,1
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	21539	20540,3	-998,7	-4,6
3. Валовий прибуток	2090 (2095)	6319	5629,1	- 689,9	-10,9
4. Адміністративні витрати	2130	4665	5368	703	15,1
5. Витрати на збут	2150	1039	926	-113	-10,9
6. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	615	-664,9	-1279,9	-208,1

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

Як показують дані табл. 3.7, у звітному році ТОВ «Чорноморська іграшка» отримало збиток від основної операційної діяльності в сумі 664,9 тис. грн, що на 1279,9 тис. грн менше, ніж у попередньому році. Така динаміка є негативною та пояснюється насамперед зменшенням чистого доходу від реалізації продукції на 1688,6 тис. грн (-6,1%), що свідчить про зниження попиту на продукцію або скорочення обсягів її реалізації.

Водночас собівартість реалізованої продукції зменшилася на 4,6 %, але темпи скорочення доходу перевищили темпи зменшення витрат, що негативно вплинуло на фінансовий результат.

Значне зменшення витрат на збут (109 %) також негативно вплинуло на прибутковість діяльності. Адміністративні витрати зросли не дуже помірно (15,1%).

Загалом, ефективність основної діяльності підприємства у звітному періоді знизилася. Це вимагає пошуку шляхів підвищення дохідності, зменшення витрат, оптимізації збутової політики та контролю за адміністративними витратами.

У таблиці 3.8 наведено динаміку показників рентабельності продукції ТОВ «Чорноморська іграшка» за два звітні періоди.

Таблиця 3.8 - Формування та динаміка рентабельності продукції*

Показники	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	27858	26169,4	-1688,6	-6,1
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	21539	20540,3	-998,7	-4,6
3. Валовий прибуток (збиток), тис. грн	6319	5629,1	-689,9	-10,9
4. Прибуток від реалізації продукції, тис. грн	615	-664,9	-1279,9	-208,1
5. Рентабельність продукції [як відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції], %	29,3	27,4	-1,9	x
6. Рентабельність продукції [як відношення валового прибутку до чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг], %	22,7	21,5	-1,2	x

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

Рентабельність продукції характеризує рівень прибутковості виробничої діяльності підприємства та визначається як співвідношення прибутку до витрат або доходу.

Висновок: Зменшення на 4,75 п.п. вказує на зниження загальної рентабельності продукції.

Рентабельність виробництва є ключовим показником, що характеризує ефективність використання виробничих ресурсів підприємства, а також здатність підприємства отримувати прибуток від основної діяльності. Вона відображає відношення прибутку до витрат або доходів і дає змогу оцінити, наскільки успішно підприємство контролює свої витрати та збільшує доходи.

Таблиця 3.9 - Аналіз рентабельності виробництва*

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Прибуток до оподаткування, тис. грн	-70	-483,1	-413,1	590,14
2. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис. грн	32007	33241,75	1234,75	3,86
3. Середня річна вартість оборотних активів, тис. грн*	32540,5	33380,45	839,95	2,58
4. Середня річна вартість виробничих засобів, тис. грн	64547,5	66622,2	2074,7	3,21
5. Рентабельність виробництва, %	-0,11	-0,73	-0,62	x

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства та методичним підходом [13]

У звітному році рівень рентабельності виробництва зменшився на 0,84 п.п.

3.2. Методика складання форм річної фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка»

Фінансова звітність займає особливе місце в системі управління ТОВ «Чорноморська іграшка», оскільки вона акумулює та узагальнює результати всієї облікової роботи за певний звітний період. Її формування забезпечує трансформацію значного масиву первинних облікових даних у зрозумілу, структуровану та придатну для аналізу інформацію. Завдяки цьому фінансова звітність стає основою для оцінки стану підприємства, виявлення тенденцій його розвитку та визначення перспектив подальшого функціонування.

В умовах сучасної економіки підприємство не може ефективно функціонувати без належно організованої системи фінансового обліку та звітності. Саме фінансова звітність дає змогу об'єктивно оцінити, наскільки раціонально використовуються ресурси підприємства, чи забезпечується прибутковість його діяльності, яким є рівень фінансової незалежності та чи існують передумови для забезпечення стабільного розвитку. Вона також дозволяє здійснювати порівняльний аналіз результатів діяльності за різні звітні періоди, виявляти відхилення від запланованих показників і формувати інформаційну базу для прийняття коригувальних управлінських рішень.

Методика укладання форм річної фінансової звітності підприємства є завершальним етапом облікового процесу, на якому здійснюється узагальнення інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати та фінансові результати діяльності за звітний рік. Її практичне значення полягає у забезпеченні системного переходу від поточних облікових даних до офіційних форм звітності, які використовуються для внутрішнього управління, зовнішнього контролю, аналізу фінансового стану та прийняття управлінських рішень. Якість укладання форм річної фінансової звітності безпосередньо впливає на достовірність оцінки результатів діяльності підприємства та рівень довіри користувачів до звітної інформації.

Методика формування річної звітності передбачає послідовне виконання ряду організаційних і методичних дій. На початковому етапі здійснюється перевірка правильності відображення всіх господарських операцій у первинних документах, регістрах синтетичного та аналітичного обліку. Далі проводяться інвентаризація активів і зобов'язань, звіряння розрахунків з контрагентами, уточнення оцінки окремих об'єктів обліку, нарахування амортизації, резервів і забезпечень, закриття рахунків доходів і витрат та визначення фінансового результату. Лише після цього підприємство може переходити до безпосереднього складання

окремих форм річної фінансової звітності.

На основі дослідження розроблено основні етапи підготовки фінансової звітності та послідовність цих робіт в ТОВ «Чорноморська іграшка» (рис. 3.2.).

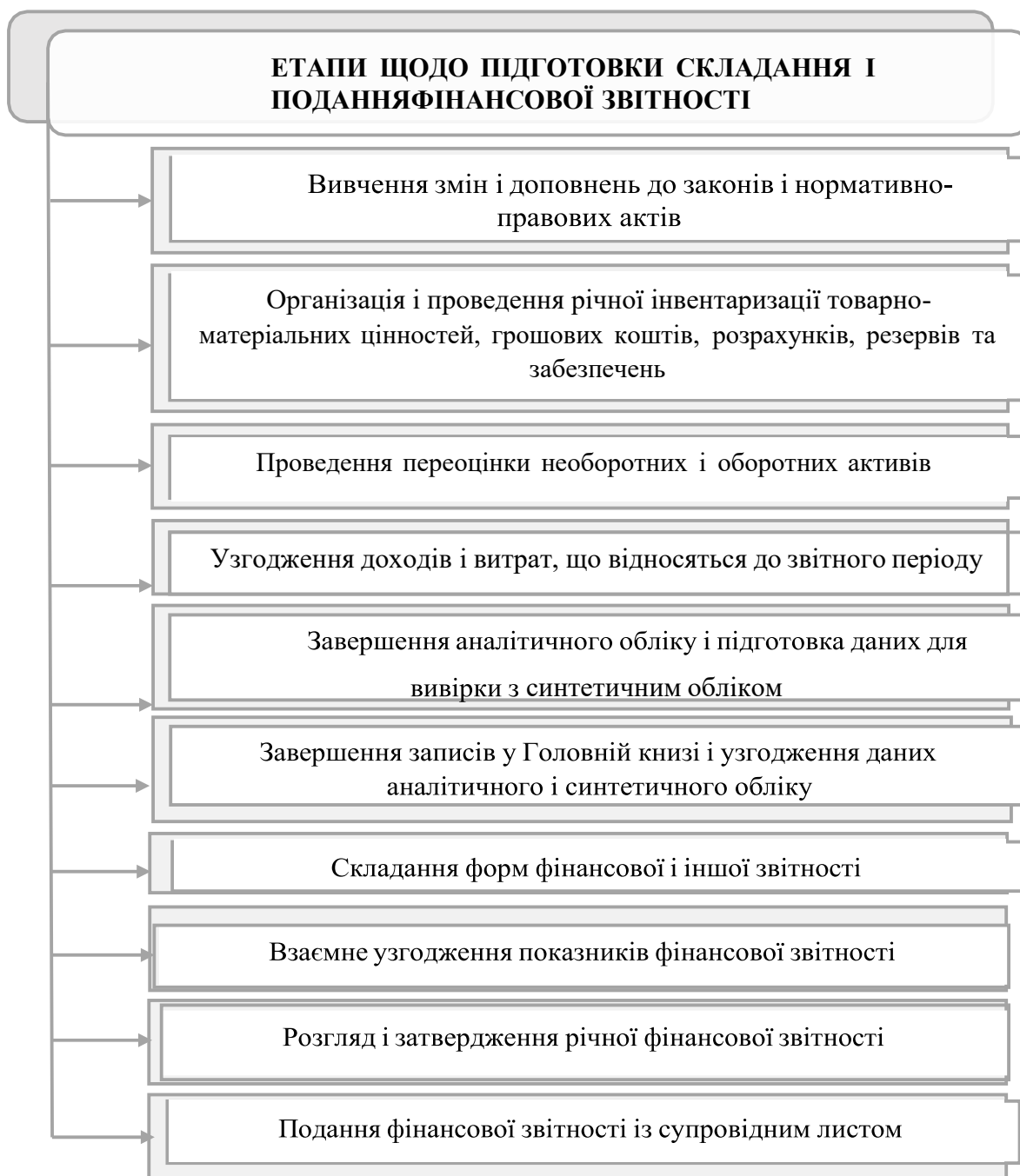

Рис. 3.2 - Основні етапи підготовки фінансової звітності*

**складено автором*

Центральне місце у системі річної звітності посідає Баланс, який характеризує фінансовий стан підприємства на кінець звітного періоду. Методика його укладання ґрунтується на групуванні даних про активи, власний капітал і зобов'язання відповідно до вимог чинних стандартів бухгалтерського обліку. При складанні балансу важливо забезпечити правильне розмежування необоротних і оборотних активів, поточних і довгострокових зобов'язань, а також реальність оцінки кожної статті. Показники балансу повинні бути узгоджені з даними Головної книги, оборотно-сальдової відомості та іншими формами звітності.

Наступною за значенням формою є Звіт про фінансові результати, що відображає доходи, витрати, фінансові результати від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Методика його укладання передбачає чітке дотримання принципу нарахування та відповідності доходів і витрат звітного періоду. Особлива увага при складанні цієї форми приділяється правильності класифікації доходів і витрат, віднесенню сум до відповідних статей, а також забезпеченню достовірності показника чистого фінансового результату.

Важливим елементом річної фінансової звітності є Звіт про рух грошових коштів, який відображає надходження і вибуття коштів за видами діяльності. Методика його укладання полягає у групуванні грошових потоків за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю. При цьому підприємство може застосовувати прямий або непрямий метод залежно від прийнятої облікової політики та нормативних вимог. Для правильного заповнення цієї форми необхідно забезпечити зіставлення показників з даними рахунків обліку грошових коштів, розрахунків, доходів і витрат.

Звіт про власний капітал характеризує зміни у складі та структурі власного капіталу підприємства протягом звітного року. Методика його укладання передбачає відображення змін, пов'язаних із формуванням статутного капіталу, розподілом прибутку, покриттям збитків, переоцінкою активів, вилученням

капіталу або іншими господарськими подіями. Ця форма має важливе значення для оцінки фінансової стійкості підприємства, його автономії та динаміки джерел власного фінансування.

Не менш важливими є Примітки до річної фінансової звітності, оскільки саме вони деталізують і пояснюють числові показники основних форм. Методика їх формування передбачає систематизацію інформації про облікову політику підприємства, методи оцінки активів і зобов'язань, наявність забезпечень, умовних зобов'язань, подій після дати балансу та інших суттєвих обставин. У практичному аспекті примітки забезпечують більш глибоке розуміння фінансового стану підприємства та підвищують аналітичну цінність звітності.

Важливою методичною вимогою до укладання річної фінансової звітності є внутрішня узгодженість показників усіх її форм. Дані балансу повинні відповідати показникам звіту про власний капітал, чистий фінансовий результат зі звіту про фінансові результати має бути узгоджений із змінами нерозподіленого прибутку, а залишок грошових коштів у звіті про рух грошових коштів - з відповідною статтею балансу. Наявність таких взаємозв'язків вимагає проведення контрольних звірок перед остаточним затвердженням звітності.

Таблиця 3.10 – Зміст робіт та результат за основними етапами укладання форм річної фінансової звітності підприємства*

Етап	Зміст робіт	Результат
Підготовчий	Перевірка первинних документів, реєстрів, проведення інвентаризації	Уточнені та підтверджені дані обліку
Обліково-узагальнюючий	Закриття рахунків, визначення фінансового результату, формування оборотно-сальдової відомості	Інформаційна база для складання звітності
Звітний	Складання балансу, звіту про фінансові результати, рух грошових коштів, власний капітал і приміток	Сформований комплект річної фінансової звітності
Контрольний	Перевірка взаємоузгодженості показників, виправлення помилок	Достовірна та узгоджена фінансова звітність

**складено автором*

Отже, методика укладання форм річної фінансової звітності підприємства являє собою комплекс взаємопов'язаних процедур, спрямованих на підготовку достовірної, повної та аналітично корисної інформації про результати діяльності підприємства за рік. Її ефективність залежить від якості організації бухгалтерського обліку, своєчасності закриття рахунків, повноти інвентаризаційних процедур та належного контролю правильності заповнення всіх форм звітності.

Структура, перелік показників та загальні вимоги до змісту цих форм визначаються та регламентуються національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, передусім стандартом 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

У 2023 році ТОВ «Чорноморська іграшка» формувало і подавало річний бухгалтерський звіт за типовими формами фінансової звітності, передбаченими чинними нормативними актами. До складу пакета річної фінансової звітності підприємства входили такі форми: форма № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан), форма № 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), форма № 3 – Звіт про рух грошових коштів, форма № 4 – Звіт про власний капітал, форма № 5 – Примітки до річної фінансової звітності.

Таблиця 3.11 – Характеристика основних форм річної фінансової звітності*

Форма звітності	Інформаційне призначення	Основні показники
Баланс	Відображення фінансового стану на кінець року	Активи, власний капітал, зобов'язання
Звіт про фінансові результати	Оцінка доходів, витрат і фінансового результату	Дохід, витрати, прибуток або збиток
Звіт про рух грошових коштів	Відображення руху коштів за видами діяльності	Надходження, вибуття, залишок коштів
Звіт про власний капітал	Характеристика змін у власному капіталі	Статутний капітал, резерви, нерозподілений прибуток
Примітки до річної фінансової звітності	Розкриття додаткової пояснювальної інформації	Облікова політика, деталізація статей, події після дати балансу

**складено автором*

Порядок формування показників форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий

стан)» визначається національним стандартом бухгалтерського обліку, який установлює основні терміни, структуру статей активу та пасиву, правила їх визнання, оцінки й розкриття. Стандартизована форма передбачає обов'язкове відображення повної назви підприємства, адміністративно-територіальної одиниці реєстрації, форми власності, органу управління, галузі та виду економічної діяльності, одиниці виміру, юридичної адреси підприємства, дати, станом на яку складено звітність, та інших ідентифікаційних реквізитів.

У балансі узагальнюються дані про активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. Різниця між вартістю активів та сумою зобов'язань характеризує розмір власного капіталу. Зміст балансу подано у вигляді двох взаємопов'язаних частин: активу, який відображає склад і розміщення господарських засобів, та пасиву, який показує джерела формування активів.

Звітним періодом для балансу є квартал та календарний рік, а річний баланс складається станом на кінець останнього календарного дня звітного року. Основою для його заповнення є залишки на кінець звітного періоду за рахунками 1–6 класів Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Розглядаючи баланс ТОВ «Чорноморська іграшка» за 2023 рік, слід зазначити, що перший розділ активу заповнюється на основі рахунків 1-го класу, другий розділ активу формується за даними рахунків 2-го і 3-го класів, а окремі специфічні статті активу можуть формуватися за спеціальними рахунками. У пасиві власний капітал формується на базі рахунків 40–46, довгострокові зобов'язання та забезпечення – за рахунками 47–49 і рахунками 5-го класу, поточні зобов'язання – за рахунками 6-го класу.

Аналіз балансу ТОВ «Чорноморська іграшка» додаток Ж показує, що підприємство формує звітність відповідно до Н(П)СБО, веде облік у межах чинного законодавства України, а фінансовий рік збігається з календарним. Перед складанням річної фінансової звітності на підприємстві здійснюється інвентари-

зація товарно-матеріальних цінностей, необоротних активів, грошових коштів, а також дебіторської та кредиторської заборгованості. Облік організований за автоматизованою формою із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення, а всі записи виконуються на підставі первинних документів у національній валюті – гривні.

Узагальнюючи, можна зазначити, що баланс відображає сукупність ресурсів, які контролюються підприємством на дату звітності, а також джерела їх формування. На результат інтерпретації інформації значний вплив має застосована методика оцінки статей балансу (таблиця 3.12).

Таблиця 3.12 – Джерела даних для заповнення статей балансу*

Стаття балансу	Класи рахунків Плану рахунків	Характер облікової інформації
Необоротні активи	1 клас	Довгострокові ресурси підприємства
Оборотні активи	2, 3 класи	Кошти та активи з оборотом до 12 місяців
Власний капітал	4 клас	Джерела власного фінансування
Довгострокові зобов'язання	5 клас	Зобов'язання зі строком понад 1 рік
Поточні зобов'язання	6 клас	Короткострокові боргові зобов'язання

**складено автором*

Звіт про фінансові результати (форма № 2) представлений в додатку II він є квартальною й річною формою фінансової звітності, яка узагальнює інформацію про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період. Метою його складання є надання повної, об'єктивної та неупередженої інформації про отримані доходи, понесені витрати, сформований прибуток або збиток та інші компоненти сукупного доходу.

Форма № 2 поділяється на чотири розділи: фінансові результати, сукупний дохід, елементи операційних витрат і розрахунок показників прибутковості акцій. Ключовим моментом при її складанні є коректне визнання доходів та витрат відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку.

Розділ I містить показники за операційною, фінансовою й інвестиційною діяльністю та відображає прибуток або збиток до оподаткування, податок на

прибуток, фінансовий результат від звичайної діяльності та чистий прибуток або збиток за звітний період. Розділ III узагальнює операційні витрати за економічними елементами: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію та інші операційні витрати. Розділ IV заповнюється акціонерними товариствами, акції яких перебувають у відкритому обігу (таблиця 3.13).

Таблиця 3.13 – Основні блоки Звіту про фінансові результати*

Розділ форми № 2	Зміст інформації
I. Фінансові результати	Доходи, витрати, прибуток або збиток
II. Сукупний дохід	Інші компоненти сукупного доходу
III. Елементи операційних витрат	Групування витрат за економічними елементами
IV. Прибутковість акцій	Показники прибутку на акцію для акціонерних товариств

*складено автором

Звіт про рух грошових коштів (форма № 3) складають після завершення роботи над балансом та звітом про фінансові результати (додаток К). Для зручності його заповнення підприємство може попередньо підготувати дані про зміну окремих статей активу та пасиву, розраховавши приріст або зменшення за кожним відповідним показником.

Джерелами інформації для цієї форми є баланс, показники звіту про фінансові результати, відомості з приміток до фінансової звітності та аналітичні дані бухгалтерського обліку. Звіт подає інформацію за звітний та попередній рік, а всі грошові потоки класифікуються за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю (рисунок 3.3).

Рис. 3.3 – Структура грошових потоків у Звіті про рух грошових коштів

*складено автором

Звіт про власний капітал (форма № 4) складається за результатами року на основі даних бухгалтерського обліку з урахуванням змін у структурі капіталу, змін облікової політики, виправлення помилок та інших коригувань. Адекватне відображення інформації у цій формі вимагає достатньої деталізації рахунків власного капіталу та використання аналітичних субрахунків.

В таблиці 3.14. показано відповідність та методика формування форми №4.

Таблиця 3.14 - Відповідність граф Звіту про власний капітал та рядків оборотного балансу ТОВ «Чорноморська іграшка» за 2023 р.*

Графа звіту про власний капітал		Рахунок	Рядок графи 4 Балансу	Сума, тис. грн.
№	Назва (вид капіталу)			
3	Статутний капітал	401 «Статутний капітал»	1400	13738
4	Пайовий капітал	41 «Пайовий капітал»	1400	-
5	Додатковий вкладений капітал	421 «Емісійний дохід» 422 «Ін. вкладений капітал»	1410	529
6	Інший додатковий вкладений капітал	423 «Дооцінка активів» 424 «Безоплатно одержані не-оборотні активи» 425 «Ін. додатковий капітал»	1405	4151
7	Резервний капітал	43 «Резервний капітал»	1415	422
8	Нерозподілений прибуток	44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)»	1420	8566
9	Неоплачений капітал	46 «Неоплачений капітал» (відображається у дужках)	1425	-
10	Вилучений капітал	45 «Вилучений капітал» (відображається у дужках)	1430	-
11	Разом	Розрахункова: сума граф 3-10	1495	27406

* узагальнено автором на підставі фінансової звітності підприємства

Звіт тісно пов'язаний із даними балансу та звіту про фінансові результати, оскільки:

- чистий прибуток (збиток) за період з форми № 2 впливає на нерозподілений прибуток;
- переоцінка активів та інші операції з капіталом відображаються як зміни окремих його елементів.

В таблиці 3.15 узагальнено основні показники для аналізу форми №4.

Таблиця 3.15 – Основні показники аналізу у Звіті про власний капітал*

Блок показників	Приклади змін, що відображаються
Залишок на початок року	Вихідна структура капіталу
Коригування	Зміна облікової політики, виправлення помилок
Переоцінка активів	Дооцінка або уцінка основних засобів та інших активів
Чистий прибуток (збиток)	Результат діяльності за звітний період
Розподіл прибутку	Дивіденди, резерви, збільшення статутного капіталу
Внески й вилучення капіталу	Збільшення або зменшення часток учасників
Інші зміни	Списання збитків, безоплатно отримані активи
Залишок на кінець року	Підсумкова структура власного капіталу

*складено автором

Примітки до річної фінансової звітності є складовою фінансового звіту, яка містить деталізацію та пояснення до основних форм звітності. Уніфікована форма приміток включає систему таблиць, у яких розкривається облікова політика підприємства, детальна розшифровка окремих статей активів, зобов'язань, доходів і витрат, інформація про забезпечення, резерви, умовні зобов'язання, а також дані про події після дати балансу та інші суттєві обставини.

Примітки виконують дві ключові функції: забезпечують деталізацію статей основних форм фінансової звітності та містять додаткову інформацію, яка прямо не входить до форм № 1–4, але є обов'язковою з точки зору стандартів. Саме за рахунок приміток користувачі отримують більш повне уявлення про фінансово-господарську діяльність підприємства, причини змін показників та особливості облікової політики.

Оскільки затверджених правил заповнення типової форми Приміток немає, є лише перелік інформації, яка має бути у Примітках, і тієї, яку можна наводити у довільній формі то в додатку Л ми навели структуру Приміток, яку пропонуємо досліджуваному підприємству використовувати при укладанні зазначеної форми звітності.

Примітки займають центральне місце у системі фінансової звітності (рисунок 3.4).

Рис. 3.4 – Логічне місце приміток у системі річної фінансової звітності*

**складено автором*

Суб'єкти малого підприємництва (далі СМП) можуть подавати фінансову звітність за формами № 1-М, № 2-М та № 1-Мс, № 2-Мс.

Отже від того, як класифікують підприємство (мікро, мале, середнє або велике), залежать правила, за якими ведуть бухгалтері та складають фінзвітність. Підприємство вважають мікро, малим, середнім або великим у разі дотримання щонайменше двох критеріїв за попередній рік (табл. 3.16).

Таблиця 3.16 - Нова класифікація підприємств (починаючи з 01.01.2018 р.)*

Категорія підприємств	Середня кількість працівників за рік, осіб	Балансова вартість активів, євро	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), євро
Велике	≥ 250	≥ 20 млн*	≥ 40 млн*
Середнє	$\geq 50 < 250$	≥ 4 млн < 20 млн*	≥ 8 млн < 40 млн*
Мале	$\geq 10 < 50$	≥ 350 тис < 4 млн*	≥ 700 тис < 8 млн*
Мікро	$< 10^{**}$	< 350 тис*	< 700 тис*

*Використовують гривневий еквівалент за середньорічним курсом НБУ

**«до 10 осіб» означає, що максимальна кількість працівників може бути 9 осіб.

ТОВ «Чорноморська іграшка» за показниками попереднього звітного періоду перейшло в категорію малого підприємства і за 2024 рік подавало звітність за Формою № 1-м і № 2-м, яка належить до спрощеної фінансової звітності малого підприємства, а порядок їх побудови ґрунтується на узагальненні даних

синтетичного та аналітичного бухгалтерського обліку. Для постатейного пояснення рядків у додатку використано логіку заповнення за рахунками бухгалтерського обліку, яка відповідає методичним підходам до складання балансу та звіту про фінансові результати.

Для оцінки правильності заповнення форми № 1-м та динаміки основних статей балансу ТОВ «Чорноморська іграшка» проаналізовано узагальнені показники за розділами активу й пасиву на початок і кінець 2024 року. Узагальнені дані наведено в таблиці 3.16.

Таблиця 3.16 – Узагальнені показники балансу ТОВ «Чорноморська іграшка» за 2024 рік*

Показник	На початок року	На кінець року
Необоротні активи	5 135.4	5 537.8
Оборотні активи	27 211.9	23 706.9
Баланс актив	32 347.3	29 244.7
Власний капітал	27 406.0	24 422.4
Поточні зобов'язання	4 941.3	4 822.3
Баланс пасив	32 347.3	29 244.7

* узагальнено автором на підставі фінансової звітності підприємства

Дані таблиці 3.16 свідчать про зменшення валюти балансу підприємства з 32 347,3 тис. грн до 29 244,7 тис. грн, що обумовлено скороченням обсягу оборотних активів при незначному зростанні вартості необоротних активів. Частка власного капіталу у структурі пасиву залишається домінуючою, водночас спостерігається його зменшення, що є наслідком отриманого збитку та зниження нерозподіленого прибутку. Поточні зобов'язання в абсолютному вимірі дещо скоротилися, однак їх питома вага в пасиві відносно зросла, що вказує на посилення залежності від кредиторів.

Для аналітичної оцінки результатів діяльності підприємства узагальнено ключові показники форми № 2-м за 2024 рік та їх динаміку порівняно з попереднім роком. Зведена інформація наведена у таблиці 3.17.

Таблиця 3.17 – Основні показники фінансових результатів ТОВ «Чорно-морська іграшка»*

Стаття	Код рядка / формула	За звітний період 2024 р.	За попередній період 2023 р.
Чистий дохід від реалізації	2000	26 169.4	27 858.0
Собівартість реалізованої продукції	2050	-20 540.3	-21 539.0
Валовий фінансовий результат до оподаткування	2000-2050	5 629.1	6 319.0
Інші операційні доходи	2120	353.6	614.0
Інші операційні витрати	2180	-6 465.8	-7 042.0
Фінансовий результат до оподаткування	2280-2285	-483.1	-70.0
Чистий фінансовий результат	2350	-483.1	-91.0

* узагальнено автором на підставі фінансової звітності підприємства

Як видно з таблиці 3.17, у 2024 році підприємство отримало чистий збиток у сумі 483,1 тис. грн проти збитку 91,0 тис. грн у попередньому році. При незначному скороченні чистого доходу від реалізації з 27 858,0 тис. грн до 26 169,4 тис. грн витрати скоротилися повільніше, що призвело до від’ємного фінансового результату до оподаткування. Значний обсяг інших операційних витрат, а також підвищення собівартості реалізованої продукції є основними чинниками погіршення рентабельності. В додатку М показано порядок заповнення рядків форми № 1-м «Баланс». Аналіз числових рядків форми № 1-м свідчить, що формування валюти балансу здійснено на основі узагальнення залишків за рахунками необоротних і оборотних активів, власного капіталу та поточних зобов’язань. Рівність підсумків активу і пасиву підтверджує дотримання балансового методу та правильність загальної побудови звітної форми.

В додатку Н показано порядок заповнення рядків форми № 2-м «Звіт про фінансові результати». Показники форми № 2-м сформовано за даними рахунків доходів, витрат і фінансових результатів. Послідовність заповнення звіту передбачає спочатку визначення чистого доходу, далі – собівартості реалізації та інших операційних витрат, після чого розраховується фінансовий результат до оподаткування і чистий фінансовий результат звітного періоду.

Проведений аналіз свідчить, що фінансова звітність ТОВ «Чорноморська іграшка» за 2024 рік сформована у відповідності до вимог спрощеної форми для малих підприємств: баланс є структурно збалансованим, показники активу та пасиву узгоджені між собою, а склад і взаємозв'язок статей відповідають чинним національним стандартам. Разом із тим виявлено зменшення валюти балансу, зниження обсягу оборотних активів та нарощування збитковості діяльності, що негативно впливає на динаміку власного капіталу. Для підвищення фінансової стійкості підприємству доцільно посилити контроль за структурою витрат, активізувати роботу з дебіторською заборгованістю та забезпечити зростання обсягів реалізації з одночасною оптимізацією собівартості.

3.3. Практичні рекомендації та шляхи вдосконалення формування фінансової звітності

Удосконалення формування фінансової звітності підприємства є важливою умовою підвищення ефективності управління, забезпечення прозорості господарської діяльності та посилення довіри користувачів до звітної інформації (таблиця 3.18.).

Таблиця 3.18 – Практичні рекомендації щодо вдосконалення формування фінансової звітності*

Напрямок удосконалення	Зміст рекомендації	Очікуваний ефект
Організація документообігу	Посилення контролю за первинними документами та строками їх обробки	Зменшення помилок у вихідних даних
Автоматизація	Використання програм для формування звітності та контрольних звірок	Підвищення швидкості й точності складання звітів
Облікова політика	Оновлення методичних підходів відповідно до специфіки діяльності підприємства	Єдність і послідовність відображення операцій
Внутрішній контроль	Запровадження перевірок, чек-листів, внутрішніх співставлень	Підвищення достовірності звітних показників
Підвищення кваліфікації	Навчання персоналу та моніторинг нормативних змін	Своєчасне застосування актуальних вимог законодавства

*складено автором

Практика господарювання свідчить, що навіть за наявності належної нормативної бази результативність складання фінансової звітності значною мірою залежить від організації облікового процесу, рівня автоматизації, професійної підготовки бухгалтерського персоналу та внутрішнього контролю. Саме тому питання вдосконалення формування звітності повинні розглядатися не лише як технічний аспект, а як елемент загальної системи управління підприємством.

Одним із ключових напрямів удосконалення є підвищення якості первинної облікової інформації. Оскільки фінансова звітність формується на основі даних бухгалтерського обліку, помилки на початкових етапах документообігу автоматично впливають на достовірність кінцевих звітних показників. У зв'язку з цим доцільним є посилення контролю за оформленням первинних документів, дотриманням графіка документообігу, своєчасним відображенням господарських операцій та забезпеченням повноти аналітичного обліку.

Важливим резервом удосконалення є автоматизація процесу складання фінансової звітності. Використання сучасних програмних продуктів дає змогу мінімізувати ризик арифметичних помилок, прискорити узагальнення облікової інформації, забезпечити автоматичний контроль взаємоузгодженості показників та оперативно формувати необхідні форми звітності. Автоматизація також підвищує можливості аналітичного опрацювання даних і створює передумови для більш своєчасного прийняття управлінських рішень.

Необхідним напрямом удосконалення є перегляд і актуалізація облікової політики підприємства. Облікова політика повинна не лише відповідати чинному законодавству, а й відображати реальні особливості діяльності підприємства, його галузеву специфіку, структуру активів, систему розрахунків і характер господарських операцій. Чітко сформована облікова політика сприяє єдності методичних підходів до оцінки та відображення облікових об'єктів, що позитивно впливає на достовірність і порівнянність фінансової звітності.

Суттєве значення має посилення внутрішнього контролю за формуванням показників фінансової звітності. Практично це може реалізовуватися через впровадження внутрішніх процедур перевірки звітних форм перед поданням, розмежування відповідальності між працівниками бухгалтерії, застосування контрольних співставлень між формами звітності та використання внутрішніх чек-листів для оцінки повноти розкриття інформації. Такі заходи дають змогу знизити ймовірність технічних і методичних помилок та забезпечити вищий рівень якості звітних даних.

Окремим напрямом вдосконалення є підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу. Постійні зміни у нормативному регулюванні бухгалтерського обліку, фінансової звітності та оподаткування вимагають систематичного професійного розвитку фахівців. Навчання, участь у семінарах, моніторинг змін законодавства та впровадження внутрішнього обміну професійними знаннями дозволяють адаптувати облікову практику до нових вимог і своєчасно коригувати підходи до формування звітності (рис. 3.2).

Рис.3.2 – Основні напрями вдосконалення формування фінансової звітності*
*складено автором

Практичні рекомендації щодо вдосконалення формування фінансової звітності доцільно реалізовувати комплексно. Поєднання автоматизації, контролю, методичного оновлення облікової політики та професійного розвитку персоналу

забезпечує не лише технічну правильність складання звітності, а й підвищує її аналітичну цінність для управління підприємством. Крім того, системне вдосконалення процесу звітування сприяє підготовці підприємства до зовнішнього аудиту, перевірок та публічного розкриття фінансової інформації.

Для підприємства, що прагне підвищити якість річної фінансової звітності, доцільно впроваджувати внутрішній календар звітного процесу, за яким визначаються строки інвентаризації, закриття рахунків, підготовки форм звітності, проведення контрольних звірок та остаточного погодження показників. Такий підхід дає змогу уникати поспішності на завершальному етапі звітного року, раціонально розподіляти навантаження між працівниками та забезпечувати своєчасне подання звітності користувачам (таблиця 3.19.).

Таблиця 3.19 – Узагальнення практичних заходів щодо підвищення якості фінансової звітності*

Заходи	Коротка характеристика	Результативність
Внутрішній календар звітності	Фіксація строків основних облікових і звітних процедур	Своєчасне складання та подання звітності
Контрольні співставлення	Перевірка логічних зв'язків між формами звітності	Виявлення неузгодженостей до подання звітів
Аналітичний перегляд показників	Оцінка динаміки та структури основних статей	Виявлення ризикових зон і нетипових відхилень
Внутрішні консультації	Обговорення складних облікових питань між працівниками	Покращення обґрунтованості професійних рішень
Підготовка до аудиту	Систематизація документів і попередня самооцінка якості звітності	Підвищення готовності до зовнішньої перевірки

**складено автором*

Отже, практичні рекомендації та шляхи вдосконалення формування фінансової звітності повинні бути спрямовані на підвищення достовірності, своєчасності, повноти та аналітичної корисності звітної інформації. Реалізація таких заходів сприятиме підвищенню якості управління підприємством, зміцненню фінансової дисципліни та формуванню більш надійної інформаційної бази для прийняття економічних рішень.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті проведеного дослідження розкрито теоретичні, організаційні та прикладні засади складання фінансової звітності підприємства, а також обґрунтовано значення аудиту як інструменту перевірки її достовірності. Встановлено, що фінансова звітність є завершальним етапом облікового процесу та водночас основним джерелом інформації для оцінки фінансового стану, результатів діяльності й руху грошових коштів суб'єкта господарювання. Саме якість показників фінансової звітності визначає обґрунтованість управлінських рішень, рівень довіри інвесторів, кредиторів, контрагентів і контролюючих органів до підприємства.

У першому розділі узагальнено теоретичні підходи до визначення сутності фінансової звітності та її місця в системі управління підприємством. Встановлено, що фінансова звітність виконує інформаційну, аналітичну, контрольну, комунікаційну та прогностичну функції, оскільки не лише відображає підсумки господарської діяльності, а й виступає засобом взаємодії підприємства з усіма групами користувачів. На підставі дослідження доведено, що фінансова звітність має важливе значення для оцінки платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, прибутковості та перспектив розвитку підприємства.

Дослідження нормативно-правового регулювання формування фінансової звітності показало, що в Україні склалася багаторівнева система правового забезпечення обліку та звітності. Її основу становлять Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», постанова Кабінету Міністрів України щодо порядку подання фінансової звітності, інші національні стандарти та внутрішні регламенти підприємства. Така система створює методологічне підґрунтя для однакового підходу до формування звітних показників, але водночас вимагає від підприємств постійного оновлення облікової політики та врахування змін законодавства.

У межах першого розділу також встановлено, що національна система

фінансової звітності в Україні поступово гармонізується з міжнародними стандартами фінансової звітності. Однак між НП(С)БО та МСФЗ зберігаються відмінності щодо ступеня деталізації, підходів до оцінки активів і зобов'язань, розкриття інформації та ролі професійного судження бухгалтера. Це свідчить про необхідність подальшого зближення національної практики з міжнародними вимогами, особливо в частині підвищення прозорості, порівнянності та інформативності звітних даних.

У другому розділі досліджено сутність аудиту фінансової звітності як самостійної форми фінансово-господарського контролю. Обґрунтовано, що аудит має незалежний характер, здійснюється на професійній основі та спрямований на висловлення обґрунтованої думки щодо достовірності фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах. Доведено, що аудит поєднує контрольну, інформаційну, аналітичну й превентивну функції, оскільки не лише виявляє викривлення, а й сприяє зміцненню облікової дисципліни та підвищенню якості фінансової інформації.

Під час дослідження організації аудиту фінансової звітності встановлено, що цей процес має багатоступеневий характер і охоплює підготовчий етап, планування, оцінку ризиків і суттєвості, виконання аудиторських процедур, узагальнення результатів та формування аудиторського висновку. З'ясовано, що ефективність аудиту значною мірою залежить від якості планування, правильного визначення зон підвищеного ризику, належного поєднання тестів контролю та процедур по суті, а також від достатності й прийнятності аудиторських доказів.

Важливим результатом другого розділу стало узагальнення методичних прийомів аудиту фінансової звітності, серед яких особливе значення мають документальна перевірка, аналітичні процедури, зовнішні підтвердження, повторне виконання, спостереження та опитування. Встановлено, що для виробничого підприємства, яким є ТОВ «Чорноморська іграшка», ключовими об'єктами аудиту виступають запаси, дебіторська заборгованість, доходи від реалізації, витрати діяльності, грошові кошти, розрахунки з контрагентами та

фінансові результати. Саме ці ділянки формують основні ризики суттєвого викривлення звітних показників і потребують підвищеної уваги аудитора.

У третьому розділі здійснено оцінку особливостей діяльності ТОВ «Чорноморська іграшка» та досліджено організацію бухгалтерського обліку на підприємстві. Встановлено, що підприємство має виробничу спрямованість, централізовану бухгалтерську службу та використовує автоматизовану систему обліку, що позитивно впливає на оперативність обробки даних і формування фінансової звітності. Разом з тим ефективність облікового процесу значною мірою залежить від якості первинного документування, дотримання затвердженої облікової політики та дієвості внутрішнього контролю.

Аналіз фінансового стану ТОВ «Чорноморська іграшка» показав, що у 2024 році спостерігалось зменшення валюти балансу, що свідчить про скорочення сукупного обсягу активів підприємства та вказує на певне зниження масштабів господарської діяльності. Водночас дослідження структури джерел фінансування засвідчило, що підприємство зберігає високий рівень автономії, оскільки основна частка ресурсів сформована за рахунок власного капіталу. Це позитивно характеризує фінансову незалежність суб'єкта господарювання та його здатність функціонувати без критичної залежності від зовнішніх джерел фінансування.

У ході аналізу фінансової стійкості встановлено, що ТОВ «Чорноморська іграшка» має достатній рівень забезпеченості оборотних активів власними коштами та прийнятний рівень співвідношення власного і залученого капіталу. Разом з тим виявлено тенденцію до зменшення обсягу власних оборотних коштів, що може в перспективі негативно вплинути на рівень фінансової гнучкості підприємства. Отже, попри загалом стійкий фінансовий стан, наявні сигнали, які потребують подальшого моніторингу й управлінського реагування.

Оцінка ліквідності підприємства засвідчила, що суб'єкт господарювання в цілому здатний своєчасно погашати поточні зобов'язання, однак окремі коефіцієнти ліквідності мають тенденцію до зниження. Це свідчить про скорочення запасу поточної платоспроможності та необхідність більш

жорсткого контролю за структурою оборотних активів, грошових коштів і дебіторської заборгованості. Відповідно, для підприємства важливо підтримувати баланс між фінансовою стійкістю, ліквідністю та ефективністю використання ресурсів.

На підставі проведеного дослідження доведено, що методика формування показників річної фінансової звітності повинна базуватися на тісному взаємозв'язку між даними синтетичного й аналітичного обліку, належному узагальненні інформації у формах звітності та її перевірці в межах аудиту. Важливу роль у цьому процесі відіграє точне віднесення господарських операцій до відповідних звітних періодів, правильність оцінки активів і зобов'язань, повнота розкриття інформації у примітках до фінансової звітності та узгодженість показників між окремими формами звітності.

Таким чином, за результатами виконаної кваліфікаційної роботи підтверджено, що підвищення якості фінансової звітності та вдосконалення аудиторської перевірки є важливими умовами зміцнення фінансової стабільності підприємства, підвищення ефективності управління та формування довіри з боку зовнішніх користувачів. Отримані результати мають не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки можуть бути використані для удосконалення організації бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та проведення аудиту на підприємствах виробничого профілю.

З метою підвищення якості фінансової звітності ТОВ «Чорноморська іграшка» доцільно вдосконалити наказ про облікову політику підприємства, деталізувавши в ньому порядок оцінки запасів, формування резервів, визнання доходів і витрат, нарахування амортизації та відображення окремих операцій у примітках до фінансової звітності.

Для зменшення ризику викривлення звітних показників необхідно посилити систему внутрішнього контролю, особливо в частині документування операцій із запасами, розрахунків із покупцями та постачальниками, руху грошових коштів, списання витрат і формування фінансових результатів.

З метою покращення ліквідності та платоспроможності підприємству рекомендовано активізувати роботу з управління дебіторською заборгованістю, прискорити оборотність запасів, оптимізувати обсяги залишків грошових коштів і посилити контроль за своєчасністю виконання поточних зобов'язань.

Для підвищення прибутковості діяльності підприємства доцільно переглянути структуру витрат, особливо адміністративних і збутових, посилити контроль за формуванням собівартості продукції, а також розробити заходи щодо збільшення обсягів реалізації та підвищення ефективності використання виробничих ресурсів.

У процесі складання та перевірки фінансової звітності доцільно ширше застосовувати аналітичні процедури, зокрема аналіз динаміки активів, капіталу, зобов'язань, ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Це дозволить своєчасно виявляти негативні тенденції та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Для підвищення ефективності аудиту фінансової звітності рекомендовано поглибити застосування ризикоорієнтованого підходу, зосередивши аудиторські процедури на найбільш суттєвих і проблемних ділянках обліку. Особливу увагу доцільно приділяти перевірці запасів, доходів від реалізації, дебіторської заборгованості, грошових коштів та фінансових результатів.

Доцільним є використання результатів аудиту не лише для підтвердження достовірності фінансової звітності, а й як інструменту вдосконалення облікової політики, системи внутрішнього контролю, організації документообігу та прийняття стратегічних управлінських рішень.

Перспективним напрямом розвитку обліково-звітної системи підприємства є подальше наближення її до міжнародних стандартів фінансової звітності, зокрема в частині розширення розкриття інформації, підвищення ролі професійного судження та орієнтації на економічну сутність господарських операцій. Реалізація зазначених пропозицій сприятиме зростанню достовірності фінансової звітності, зміцненню фінансової стійкості та підвищенню конкурентоспроможності ТОВ «Чорноморська іграшка».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудиторський ризик, його прогнозування та мінімізація : лекційний матеріал. Харків : НФаУ, 2021. URL: https://economica.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/lecture_5_audit.pdf (дата звернення: 10.04.2026).
2. Аудиторський ризик: поняття, критерії та правила оцінювання. Освіта.ua. 2026. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/15746/> (дата звернення: 10.04.2026).
3. Безверхня Ю.В., Ющенко Н.В. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/785> (дата звернення: 05.03.2026).
4. Бухгалтерський облік та фінансова звітність для неприбуткових організацій. ДПС у Сумській обл. 2024. URL: <https://sumy.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-811920.html> (дата звернення: 10.03.2026).
5. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підручник. 4-те вид. Житомир : ПП «Рута», 2022. 672 с.
6. Васечко Ю.О. Підходи до формування фінансової звітності на міжнародному та національному рівнях. Науковий вісник ЗУНТ. 2023. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/53671/1> (дата звернення: 28.03.2026).
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 10.02.2026).
8. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 522 с.
9. Дерев'янка С.І. Завдання та процедури аудиту фінансової звітності : навч. посіб. Дніпро : ДДАЕУ, 2021. 98 с. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/8330/1/4.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).

10. Дорош Н.І., Шевчук В.О. Організація і методика аудиту: ризик-орієнтований підхід. Економічний часопис Придніпров'я. 2021. № 13. С. 88–98. URL: http://jnas.nbuiv.gov.ua/j-pdf/echp_2021_13_2_13.pdf (дата звернення: 07.04.2026).
11. Звіт незалежного аудитора АТ «Адміністрація морських портів України» за 2022 рік. URL: <https://www.uspa.gov.ua/wp-content/uploads/2023/11/zvit-audytori-2022-full.pdf> (дата звернення: 10.04.2026).
12. Звіт про фінансові результати. Форма №2 за 2024 рік. Дебет-Кредит. 2025. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/reposts/95294> (дата звернення: 12.02.2026).
13. Конспект лекцій з дисципліни «Аналіз господарської діяльності з курсовою роботою» для здобувачів вищої освіти ступеню «Бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит», денної та заочної форми навчання, у 2-част, частина 1 «Управлінський аналіз» / Укл. Н.М. Купріна, О.П. Антонюк, Х.О. Баранюк. Одеса : ОНТУ, 2025. 73 с.
14. Кіяшко О.М. Міжнародні та вітчизняні засади складання фінансової звітності підприємства. Вісник НУПП. 2021. URL: <https://reposit.nupr.edu.ua/files/original/27/1237> (дата звернення: 15.03.2026).
15. Мелень О.В. Курс лекцій з організації і методики аудиту. Харків : НТУ «ХП», 2024. URL: http://web.kpi.kharkov.ua/acctfin/wp-content/uploads/sites/32/2024/10/SP05_silabus_OiMA_Melen.pdf (дата звернення: 11.04.2026).
16. Міністерство фінансів України. Бухгалтерський облік та фінансова звітність. URL: <https://mof.gov.ua/uk/accounting> (дата звернення: 05.03.2026).
17. Міністерство фінансів України. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (дата звернення: 16.02.2026).
18. Організація аудиту фінансової звітності. Молодий вчений. 2020. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/162.pdf> (дата звернення: 14.05.2026).

19. Організаційні форми та види аудиту : презентація. Харків : НФаУ, 2022. URL: https://economica.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/lecture_2.15_audit_control_2018.pdf (дата звернення: 12.03.2026).
20. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Фінансово-господарський контроль» / уклад. Кафедра аудиту, ревізії та аналізу. Тернопіль : ЗУНТ, 2022. 185 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24964/1> (дата звернення: 11.03.2026).
21. Особливості переходу України до МСФЗ : монографія. Харків : ХТУБП, 2021. 215 с. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/d316d982-e076-4e39-85d7-b50f1fd01d17/content> (дата звернення: 06.04.2026).
22. Павлюк Т.С. Роль фінансової звітності у формуванні інформаційного забезпечення оподаткування підприємства. Аналітична економіка. 2022. URL: <http://a-economics.com.ua/index.php/home/article/download/1243/1224> (дата звернення: 22.03.2026).
23. Пилипенко І.І. Аудит фінансової звітності: чотири основні етапи процесу. Економіка та управління. 2022. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/5950> (дата звернення: 10.05.2026).
24. Пилипенко І.І., Дорош Н.І. Аудит фінансової звітності: стратегія, план, процедури та методи. Ірпінь : УДФСУ, 2026. URL: <https://ir.dpu.edu.ua/items/bea84b91-9b15-4958-8852-5408a759aa0f> (дата звернення: 12.05.2026).
25. Підходи до впровадження МСФЗ на підприємствах України. Збірник студентських наукових праць МНАУ. 2021. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6810/1/studentresearchjournal163-09.pdf> (дата звернення: 13.04.2026).
26. Планування аудиту. Методологія і організація аудиту : навч. посіб. URL: <https://buklib.net/books/31932/> (дата звернення: 17.04.2026).
27. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 20.02.2026).

28. Порядок подання фінансової звітності : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF> (дата звернення: 24.02.2026).

29. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 25.03.2026).

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 10.02.2026).

31. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://i.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbul/> (дата звернення: 10.02.2026).

32. Ризик-орієнтоване планування аудиту. Методичний посібник МФУ. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/5> (дата звернення: 04.05.2026).

33. Ризики в аудиті та їх оцінка. Наукові праці НБУ. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv (дата звернення: 05.05.2026).

34. Рубець Д.С. Аудит фінансової звітності у 2024 році: виклики та перспективи. Фінансовий аналіз. 2024.

35. Семенюк В.В. Особливості аудиту фінансової звітності, складеної за МСФЗ. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечнікова. 2023. № 308–309. С. 63–67. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/308-309/pdf/63-67.pdf> (дата звернення: 16.04.2026).

36. Сопко В.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. 6-те вид. Київ : КНЕУ, 2020. 504 с.

37. Фінансова звітність за 2023 рік: хто, кому, коли та як подає? Податки & бухоблік. 2024. № 11. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2024/february/issue-11/article-127854.html> (дата звернення: 14.04.2026).

38. Фінансова звітність за 2024 рік: загальні питання. Дебет-Кредит. 2025. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/individual-transactions/94638-finzvitnist-za-2024-rik-zagalni-pitannia> (дата звернення: 14.04.2026).
39. Фінансова звітність підприємств: Навчально-методичний посіб./ С. В. Приймак, М. Т. Костишина, Д. В. Долбнєва. Львів: Ліга-Прес, 2016. 268 с.
40. Фінансово-господарський контроль : навч. посіб. / уклад. Харків : ХНЕУ, 2020. 275 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/10380/1> (дата звернення: 10.04.2026).
41. Форми фінансової звітності, які подаються до органів ДПС. ДПС у Житомирській обл. 2024. URL: <https://zt.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-799747.html> (дата звернення: 10.04.2026).
42. Харченко Т.М. Особливості аудиту як форми фінансового контролю. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. № 33. С. 1–8. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/33_2021/36.pdf (дата звернення: 10.04.2026).
43. Хоружий Л.І. Фінансова звітність підприємства та аналіз її показників : навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2021. 312 с. URL: <https://reposit.nuppu.edu.ua/files/original/107/12275/f7a21293f3ee92f988f548d00d71664b55b3ff5f.pdf> (дата звернення: 10.04.2026).
44. Чи є звіт про управління складовою частиною фінансової звітності? ДПС у Вінницькій обл. 2024. URL: <https://vin.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-774481.html> (дата звернення: 10.04.2026).
45. Шелест В.В., Гречко А.В. Фінансова звітність як інформаційна база економічної діагностики підприємства. Вісник ЗУНТ. 2022. URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua> (дата звернення: 10.04.2026).

Додаток А
Апробація результатів наукового дослідження кваліфікаційної роботи
на науковому колоквіумі кафедри фінансів, обліку та аудиту
«Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»

Витяг

з протоколу № 12

засідання кафедри фінансів, обліку та аудиту

від 23.04.2026р.

Голова засідання кафедри: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф.Мельник Ю.М.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: професори: Іванченкова Л.В, НемченкоВ.В.; доценти: Антонюк О.П., БаранюкХ.О. (докторант), Васьковська К.О., Євтушевська О.О., МарковаТ.Д., Скляр Л.Б., Ступницька Т.М., Тарасова О.В.; старші викладачі та асистенти: Пчелянська Г.Б., Гребейникова Н.А.; ст. лаборант: Золотухіна С.А.

СЛУХАЛИ: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф. Мельника Ю.М. про результати наукового колоквіуму: **«Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»**, який проводився 17 квітня 2026 року в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів»кафедри фінансів, обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквіуму **«Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»** з наряду наукової школи кафедри фінансів, обліку та аудиту **«Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів»**, який проводився 17.04.2026 р.

2. Здобувачам вищої освіти СВО «Бакалавр» та СВО «Магістр» спеціальностей 071(D1) «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» та 072 (D2) «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», ОПП «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», докторантам та аспірантам, які підготували доповіді на науковий колоквіум 17.04.2026р. в рамках дослідження за темами КРМ, КРБ та дисертацій, що виконуються відповідно до затверджених тем на підставі наказів ОНТУ, надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.47. Здобувачці СВО «Бакалавр», ННІЕУіБ ім. Г.Е. Вейнштейна спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» Рубан Д.А., тема доповіді: **«ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИЧНИХ АСПЕКТІВ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ»**, науковий керівник – к.е.н., доц. Скляр Л.Б.

В.о. завідувача кафедри фінансів,
обліку та аудиту, д.е.н., проф.

/ПІДПИСАНО/

Юрій МЕЛЬНИК

В.о. секретаря

/ПІДПИСАНО/

Світлана ЗОЛОТУХІНА

Додаток Б

Компоненти фінансової звітності підприємств та їх призначення*

№ форми фінансової звітності	Зміст (перефразовано)	Призначення та використання інформації
Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»	Відображає сукупність економічних ресурсів, що перебувають під контролем підприємства на дату складання звіту, а також джерела їх формування – власний капітал і зобов'язання.	Дозволяє оцінити структуру активів та джерел їх фінансування, ліквідність і платоспроможність підприємства, визначити потребу в позикових ресурсах та спрогнозувати зміни в обсягах і складі ресурсів, якими підприємство володітиме надалі.
Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»	Узагальнює інформацію про доходи, витрати, фінансові результати діяльності підприємства та величину сукупного доходу за звітний період, а також показники прибутковості власних акцій (за наявності).	Використовується для оцінювання та прогнозування рентабельності діяльності підприємства, аналізу обсягу й структури доходів і витрат, визначення тенденцій зміни результативності господарювання.
Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»	Подає дані про надходження та використання грошових коштів за видами діяльності протягом звітного періоду.	Дає змогу оцінити та спрогнозувати рух грошових потоків від операційної, інвестиційної й фінансової діяльності, виявити джерела формування коштів і напрямки їх використання, а також здатність підприємства генерувати грошові потоки в майбутньому.
Форма № 4 «Звіт про власний капітал»	Висвітлює зміни в структурі та розмірі власного капіталу підприємства за звітний період (формування, використання, переоцінки, розподіл результату).	Забезпечує можливість оцінити динаміку власного капіталу, проаналізувати причини його збільшення чи зменшення та спрогнозувати подальші зміни у власних джерелах фінансування діяльності.
Форма № 5 «Примітки до фінансової звітності» (з додатками)	Містить опис прийнятої облікової політики та додаткову інформацію, яка не відображена безпосередньо у формах звітності, але є обов'язковою до розкриття згідно з національними стандартами.	Слугує базою для оцінювання та прогнозування облікової політики, ризиків і невизначеності, що впливають на підприємство, його активи й зобов'язання, результати діяльності структурних підрозділів; забезпечує поглиблений аналіз окремих статей звітності для кращого розуміння показників.
Форма № 6 «Інформація за сегментами» (додаток до Приміток) та пояснювальна записка	Визначає підходи до формування даних про доходи, витрати, результати, активи та зобов'язання окремих звітних сегментів (операційних, допоміжних, географічних) і порядок їх розкриття у звітності.	Дозволяє оцінити ефективність діяльності за ключовими сегментами, подати користувачам суттєву інформацію про події після дати балансу, що можуть вплинути на прийняття рішень, та деталізувати ризики й результати окремих напрямів бізнесу.
Форми № 1-м, № 1-мс «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форми № 2-м, № 2-мс «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» для суб'єктів малого підприємництва	Спрощений комплект звітності, який узагальнює інформацію про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати та фінансові результати малих підприємств.	Використовується для оцінки структури ресурсів і результатів діяльності суб'єктів малого підприємництва, аналізу їх фінансового стану та ефективності роботи в умовах спрощеного звітування.

*складено автором

Додаток В
Види фінансової звітності, строки подання та користувачі*

Звітний період	Хто подає звітність	Склад фінансової звітності	Строк подання (відповідно до Порядку № 419)	Основні користувачі звітності
Календарний рік	Окремі юридичні особи (крім суб'єктів малого підприємництва та іноземних представництв)	1) Баланс (форма № 1). 2) Звіт про фінансові результати (форма № 2). 3) Звіт про рух грошових коштів (форма № 3). 4) Звіт про власний капітал (форма № 4). 5) Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5). 6) Додаток до Приміток – «Інформація за сегментами» (форма № 6) у випадках, визначених п. 2 П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами».	Не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним.	Органи, у сфері управління яких перебуває підприємство; трудовий колектив (за наявності запиту); власники (засновники) згідно зі статутом; органи державної статистики за місцем реєстрації; обслуговуючі банки (якщо це передбачено договорами); інші юридичні та фізичні особи, за домовленістю і за наявності законних підстав (інвестори, біржі, постачальники тощо).
Календарний рік	Суб'єкти малого підприємництва (малі підприємства) та іноземні представництва	1) Баланс (форма № 1-м). 2) Звіт про фінансові результати (форма № 2-м) згідно з вимогами П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».	Не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним.	Ті самі основні групи користувачів, що й для повного комплексу звітності: органи управління, власники, органи державної статистики, банки та інші заінтересовані користувачі відповідно до законодавства й укладених договорів.
Календарний рік	Материнське підприємство	1) Консолідована фінансова звітність (відповідно до П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність»). 2) Баланс (форма № 1). 3) Звіт про фінансові результати (форма № 2). 4) Звіт про рух грошових коштів (форма № 3). 5) Звіт про власний капітал (форма № 4). 6) Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5). 7) Додаток до форми № 5 «Інформація за сегментами» (форма № 6) у порядку, визначеному П(С)БО 29.	Строк установлюється власниками, але не пізніше 15 квітня року, наступного за звітним.	Власники (засновники) материнського підприємства відповідно до установчих документів, а також інші користувачі, визначені внутрішніми та зовнішніми вимогами.
Квартал звітного року	Окремі юридичні особи (крім суб'єктів малого підприємництва та іноземних представництв)	1) Баланс (форма № 1). 2) Звіт про фінансові результати (форма № 2).	Не пізніше 30-го числа місяця, що настає за звітним кварталом.	Органи управління підприємства; трудовий колектив; власники (засновники); органи державної статистики; інші юридичні та фізичні особи, за умови наявності відповідних прав або домовленостей.
Квартал звітного року	Суб'єкти малого підприємництва (малі підприємства)	1) Баланс (форма № 1-м). 2) Звіт про фінансові результати (форма № 2-м).	Не пізніше 30-го числа місяця, що на-	Органи управління, власники, органи державної статистики та інші заінтересовані

Звітний період	Хто подає звітність	Склад фінансової звітності	Строк подання (відповідно до Порядку № 419)	Основні користувачі звітності
	тва) та іноземні представництва		стає за звітним кварталом (якщо обов'язок проміжної звітності передбачено законодавством чи договорами).	користувачі, якщо це визначено нормативними актами або умовами договорів.
Квартал звітного року	Материнське підприємство	1) Баланс (форма № 1). 2) Звіт про фінансові результати (форма № 2). (За потреби – разом із консолідованими показниками згідно з П(С)БО 20).	Строк погоджується з власниками, але не пізніше 45 календарних днів після закінчення звітного кварталу.	Власники (засновники) материнського підприємства згідно з установчими документами, а також інші користувачі інформації за рішенням власників.

**складено автором*

Додаток Д
Загальний план аудиторської перевірки ТОВ «Чорноморська іграшка»

Організація, що перевіряється	Рубан Дар'я Андріївна
Період аудиту	01.01.2023-31.12.2024
Кількість людино-годин на перевірку	75
Керівник аудиторської перевірки	Рубан Дар'я Андріївна
Запланований аудиторський ризик	70-75%
Запланована суттєвість	20000 грн.

Найменування	Призначення	Примітки	Термін
1. Загальне ознайомлення з підприємством	Вивчення особливостей роботи підприємства		Один день
2. Фінансова звітність	Відповідність фінансової звітності дійсним вимогам законодавства, а саме заповнення статей, які пов'язані з обліком запасів	Встановлені форми звітності П(с)БО 1-6	Два дні
3. Облікова політика підприємства	Відповідність встановленої на підприємстві політики дійсним вимогам законодавства, а також виконання положень записаних в Наказі .№1	П(с)БО 7-24 Наказ №1 "Про облікову політику підприємства"	Два дні
4. Система внутрішнього контролю	Чи дозволяє система внутрішнього контролю здійснювати достовірний бухгалтерський облік. Ступінь довіри аудитора до наданих даних	Наявність контрольних процедур (від цього залежить обсяг перевірки: суцільна чи вибіркова)	Два дні
5. Бухгалтерський облік запасів підприємства	Відповідність обліку запасів встановленим П(С)БО та іншим законодавчим нормативам	П(с)БО, Закони, постанови, нормативні документи	Два дні
6. Податковий облік запасів підприємства	Відповідність податкового обліку дійсним вимогам	Нормативні документи податкового обліку	Два дні
7. Звіт аудиту	Характеристика виявлених недоліків, помилок, пропозиції та рекомендації по їх усуненню		Два дні
8. Аудиторський висновок	Надання одного із видів висновку: Позитивний, умовно-позитивний, від'ємного характеру, відмова від висновку		Два дні

Сертифікований аудитор

Рубан Д.А.

Керівник аудиторської перевірки

Рубан Д.А.

Додаток Е

Програма аудиту фінансової звітності

ТОВ «Чорноморська іграшка»

Організація, що перевіряється	ТОВ «Чорноморська іграшка»	
Період аудиту	01.01.2023-31.12.2024	
Кількість людино-годин на перевірку	75	
Керівник аудиторської перевірки	Рубан Дар'я Андріївна	
Запланований аудиторський ризик	70-75 %	
Склад аудиторської групи	Рубан Дар'я Андріївна	
Запланована суттєвість	20000 грн.	
№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець
I. Баланс		
1.	Перевірка наданого балансу на арифметичну точність	Рубан Д.А.
2.	Зведення відповідності залишків у Головній книзі із даними балансу	Рубан Д.А.
3.	Перевірка відповідності залишків на початок звітного року залишкам на кінець минулого року	Рубан Д.А.
4.	У разі зміни залишків внаслідок виправлення помилок минулих періодів - ретельна перевірка характеру помилок, їх впливу на звітність, адекватності внесених змін	Рубан Д.А.
5.	Складання пробного балансу на кінець звітного періоду та порівняння його з наданим на перевірку	Рубан Д.А.
6.	Визначення тимчасових та постійних різниць	Рубан Д.А.
7.	Розрахунок відстрочених податкових активів або зобов'язань	Рубан Д.А.
8.	Порівняння розрахованих відстрочених податкових активів або зобов'язань з даними підприємства	Рубан Д.А.
9.	Складання переліку коригуючих бухгалтерських записів	Рубан Д.А.
10.	Складання переліку виправлень залишків за балансовими рахунками	Рубан Д.А.
11.	Оцінка різниць, виявлених аудитором	Рубан Д.А.
II. Звіт про фінансові результати		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Рубан Д.А.
2.	Складання пробного звіту про фінансові результати	Рубан Д.А.
3.	Порівняння пробного звіту про фінансові результати з наданим на перевірку та аналіз відхилень	Рубан Д.А.
4.	Перевірка розрахунку прибутковості акцій	Рубан Д.А.
5.	Перевірка відповідності даних звіту про фінансові результати в частині даних за відповідний період минулого року	Рубан Д.А.

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець
6.	У разі зміни показників внаслідок виправлення помилок минулих періодів - ретельна перевірка характеру помилок, їх впливу на звітність, адекватності внесених змін	Рубан Д.А.
7.	Узгодження певних показників звіту про фінансові результати з даними балансу	Рубан Д.А.
III. Звіт про рух грошових коштів		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Рубан Д.А.
2.	Узгодження показників звіту про рух грошових коштів з показниками інших форм фінансового звіту	Рубан Д.А.
IV. Звіт про власний капітал		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Рубан Д.А.
2.	Узгодження показників звіту про власний капітал з показниками інших форм фінансового звіту	Рубан Д.А.
V. Примітки		
1.	Перевірка наданого звіту на арифметичну точність	Рубан Д.А.
2.	Узгодження показників у Примітках з показниками ін. форм фінансового звіту	Рубан Д.А.
3.	Аналіз розкриття певної інформації	Рубан Д.А.
VI. Завершальний етап		
1.	Зведення даних про відхилення у наданих формах фінансової звітності	Рубан Д.А.
2.	Аналіз відхилень з позиції прийнятого рівня суттєвості	Рубан Д.А.
3.	З'ясування змісту протоколів зборів після дати балансу на предмет вивчення подій після дати балансу	Рубан Д.А.
4.	Формування висновку про достовірність наданої звітності	Рубан Д.А.

Сертифікований аудитор

Рубан Д.А.

Керівник аудиторської перевірки

Рубан Д.А.

Додаток Ж
Методика формування Звіту про фінансовий стан (баланс) у ТОВ «Чорноморська іграшка» на 31.12.2023 р.

Актив	Код рядка	Методика розрахунку показників	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по балансу)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно-сальдові відомості)	Відхилення
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ					
<i>Нематеріальні активи:</i>					-
Залишкова вартість	1000	Ряд. 1001 – ряд. 1002	332	332	-
первісна вартість	1001	С-до по Д-ту рах. 12	362	362	-
знос	1002	С-до по К-ту рах. 133	30	30	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	С-до по Д-ту рах. 15	120	120	-
<i>Основні засоби:</i>					-
Залишкова вартість	1010	Ряд. 1011 – ряд. 1012	4683	4683	-
первісна вартість	1011	С-до по Д-ту рах. 10,11 (без рах.100)	32568	32568	-
знос	1012	С-до по К-ту рах. 131,132	27885	27885	-
Інвестиційна нерухомість	1015	С-до по Д-ту рах. 100 – С-до по К-ту рах.135	-	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	С-до по Д-ту рах. 100	-	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	С-до по К-ту рах.135	-	-	-
<i>Довгострокові біологічні активи:</i> (за справедливою (залишковою) вартістю)	1020	С-до по Д-ту рах. 16 - С-до по К-ту рах. 134	-	-	-
<i>Довгострокові фінансові інвестиції:</i> які обліковуються за методом участі в капіталі	1030	С-до по Д-ту рах. 141	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	С-до по Д-ту рах. 142,143,	-	-	-
Довгострокова дебітор. заборгованість	1040	С-до по Д-ту рах. 18	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	С-до по Д-ту рах. 17	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	С-до по Д-ту рах. 18, 19	-	-	-
Усього за розділом 1	1095	Σряд. 1000, 1005, 1010, 1015, 1020, 1030, 1035, 1040, 1045, 1090	5135	5135	-

Актив	Код рядка	Методика розрахунку показників	На кінець звітн. пері- оду тис. грн. (по балансу)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно- сальдові відомості)	Відхи- лення
П.ОБОРОТНІ АКТИВИ					
Запаси	1100	С-до по Д-ту рах. 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28	9744	9744	-
Виробничі запаси	1101	С-до по Д-ту рах. 20, 22	6753	6753	-
Незавершене виробництво	1102	С-до по Д-ту рах. 23,25	545	545	-
Готова продукція	1103	С-до по Д-ту рах. 26	2446	2446	-
Товари	1104	С-до по Д-ту рах. 28	-	-	-
Поточні біологічні активи	1110	С-до по Д-ту рах. 21	-	-	-
Векселі одержані	1120*	С-до по Д-ту рах. 34	-	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (за чистою реалізаційною вартістю)	1125	С-до по Д-ту рах. 36 - С-до по К-ту рах. 38	9219	9219	-
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками:</i>					
за виданими авансами	1130	С-до по Д-ту рах. 371	1507	1507	-
з бюджетом	1135	С-до по Д-ту рах. 641, 642	384	384	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	С-до по Д-ту рах. 6417	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	С-до по Д-ту рах. 34, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 65, 66, 68	5	5	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	С-до по Д-ту рах. 352	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	С-до по Д-ту рах. 30, 31, 33, 35	5684	5684	-
Готівка	1166	С-до по Д-ту рах. 30	-	-	-
Рахунки на банках	1167	С-до по Д-ту рах. 31, 33, 35	5684	5684	-
Витрати майбутніх періодів	1170	С-до по Д-ту рах.39	200	200	-
Інші оборотні активи	1190	С-до по рах. 643, 644, 351	469	469	-
Усього за розділом II	1195	Σряд. 1100, 1110, 1125, 1130, 1135, 1155, 1160, 1165, 1170, 1190	27212	27212	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	С-до по Д-ту рах.10,11,12 - С-до по К-ту рах.13 (для відповідних необоротних активів)	-	-	-
Баланс	1300	Ряд.1095+1195+1200	32347	32347	-
I.ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ					

Актив	Код рядка	Методика розрахунку показників	На кінець звітн. пері- оду тис. грн. (по балан- су)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно- сальдові відо- мості)	Відхи- лення
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	С-до по К-ту рах. 40	13738	13738	-
Капітал в дооцінках	1405	С-до по К-ту рах. 41	4151	4151	-
Додатковий капітал	1410	С-до по К-ту рах. 42	529	529	-
Резервний капітал	1415	С-до по К-ту рах. 43	422	422	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	На суму прибутку – С-до по К-ту рах. 441 На суму збитків – С-до по Д-ту рах. 442	8566	8566	-
Неоплачений капітал	1425	С-до по Д-ту рах. 46	-	-	-
Вилучений капітал	1430	С-до по Д-ту рах. 45	-	-	-
Усього за розділом І	1495	Σряд. 1400, 1405, 1010, 1410, 1415, 1420, 1425, 1430	27406	27406	-
ІІ. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	С-до по К-ту рах. 54	-	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	С-до по К-ту рах. 501, 502, 503, 504	-	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	С-до по К-ту рах. 505, 506, 51, 52, 53, 55	-	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	С-до по К-ту рах. 471, 472, 473, 474	-	-	-
Цільове фінансування	1525	С-до по К-ту рах. 48	-	-	-
Усього за розділом ІІ	1595	Σряд. 1500, 1510, 1515, 1520, 1525	-	-	-
ІІІ. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ					
Короткострокові кредити банків	1600	С-до по К-ту рах. 60, рах. 684 -	-	-	-
<i>Поточна кредиторська заборгованість за:</i>					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	С-до по К-ту рах. 61	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	С-до по К-ту рах. 63	1631	1631	-
розрахунками з бюджетом	1620	С-до по К-ту рах. 641	52	52	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	С-до по К-ту рах. 6417	-	-	-
розрахунками зі страхування	1625	С-до по К-ту рах. 65	-	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	С-до по К-ту рах. 66	-	-	-
одержаними авансами	1635*	С-до по К-ту рах. 681	1150	1150	-
розрахунками з учасниками	1640*	С-до по К-ту рах. 67	1784	1784	-

Актив	Код рядка	Методика розрахунку показників	На кінець звітн. пері- оду тис. грн. (по балан- су)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно- сальдові відо- мості)	Відхи- лення
із внутрішніх розрахунків	1645*	С-до по К-ту рах. 682, 683	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	С-до по К-ту рах. 471, 473, 474 (в частині по- точних забезпечень)	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	С-до по К-ту рах. 69	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	С-до по К-ту рах. 372, 62, 642, 643, 644, 684	324	324	-
Усього за розділом III	1695	Σряд. 1600...1690 (без ряд.1621)	4941	4941	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	С-до по К-ту рах. 680	-	-	-
Баланс	1900	Рядок 1495 + 1595 + 1695 + 1700	32347	32347	-

Методика формування Звіту про фінансові результати у ТОВ «Чорноморська іграшка» за 2023 р.

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по балансу)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно- сальдові відомо- сті)	Відхи- лення
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ					
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, услуг)	2000	КО рах.70 – ДО рах.70	27858	27858	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	ДО рах.901, 902, 903	(21539)	(21539)	-
Валовий:	2090	Ряд. 2000 – ряд.2050 (додатний результат)	6319	6319	-
прибуток	2090	Ряд. 2000 – ряд.2050 (додатний результат)			
збиток	2095	Ряд. 2000 – ряд. 2050 (від’ємний резуль- тат)	-	-	-
Інші операційні доходи	2120	КО рах. 71	614	614	-
Адміністративні витрати	2130	ДО рах. 92	(4665)	(4665)	-
Витрати на збут	2150	ДО рах. 93	(1039)	(1039)	-
Інші операційні витрати	2180	ДО рах. 94	(1338)	(1338)	-
Фінансові результати від операційної діяльності:					
прибуток	2190	Позитивний результат: Ряд. 2090 (2095) + ряд.2120 – ряд.2130 – ряд.2150 – ряд.2180	-	-	-
збиток	2195	Від’ємний результат : Ряд. 2090 (2095) + ряд.2120 – ряд.2130 – ряд.2150 – ряд.2180	(109)	(109)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	КО рах.72	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	КО рах.73	-	-	-
Інші доходи	2240	КО рах. 74	39	39	-
Фінансові витрати	2250	ДО рах. 95	(-)	(-)	-
Втрати від участі в капіталі	2255	ДО рах. 96	(-)	(-)	-
Інші витрати	2270	ДО рах. 97	(-)	(-)	-
Фінансові результати до оподаткування:					
прибуток	2290	Позитивний результат: Ряд.2190 (2195) + ряд.2200 + ряд.2220+ ряд.2240 – ряд.2250 – ряд.2255 – ряд.2270	-	-	-

Продовження додатку И

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по балансу)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно-сальдові відомості)	Відхилення
збиток	2295	Від’ємний результат : Ряд.2190 (2195) + ряд.2200 + ряд.2220+ ряд.2240 – ряд.2250 – ряд.2255 – ряд.2270	(70)	(70)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	Дт 79 в кор. з Кт 981	(21)	(21)	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-	-
Чистий фінансовий результат:					-
прибуток	2350	Позитивний результат: Ряд. 2290 (ряд. 2295) -/+ ряд. 2300 -/+ ряд. 2305	-	-	-
збиток	2355	Від’ємний результат : Ряд. 2290 (ряд. 2295) -/+ ряд. 2300 -/+ ряд. 2305	(91)	(91)	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	Дт рах.10,12,15 в кор. з Кт рах.411,412 та Дт рах.411, 412 в кор. з Кт рах.10, 12,15	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	Обороти по рах.413	-	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	Обороти по рах.423	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	Вибірка по рах.425	-	-	-
Інший сукупний дохід	2445	Інші	-	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	Σряд. 2400, 2405, 2410, 2415, 2445	-	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	Дт 79 в кор. з Кт 982 (в частині іншого сукупного доходу)	-	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	Ряд.2450 – ряд.2455	-	-	-
Сукупний дохід	2465	Ряд.2350 + ряд.2355 + ряд.2460	(91)	(91)	-

Продовження додатку II

Стаття	Код рядка	Методика розрахунку	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по балансу)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно-сальдові відомості)	Відхилення
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ					
Матеріальні затрати	2500	ДО рах.80	25264	25264	-
Витрати на оплату праці	2505	ДО рах.81	3709	3709	-
Витрати на соціальні заходи	2510	ДО рах.82	858	858	-
Амортизація	2515	ДО рах.83	795	795	-
Інші операційні витрати	2520	ДО рах.84	3117	3117	-
Разом	2550	Σряд. 2500, 2505, 2510, 2515, 2520	33743	33743	-
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ					
Середньорічна кількість простих акцій	2600	Для даної курсової роботи = ряд.1400 балансу	-	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	Для даної курсової роботи = ряд. 2600	-	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(ряд. 2350 або 2355 Ф.2 - дивіденди, нараховані за привілейовані акції) / ряд. 2600	-	-	-
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	2615	(ряд. 2350 або 2355 Ф.2 - дивіденди, нараховані за привілейовані акції) / ряд.2605	-	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	Сума оголошених дивідендів/кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди*	-	-	-

Додаток К
Методика формування “Звіту про рух грошових коштів”
у ТОВ «Чорноморська іграшка» за 2023 рік (за прямим методом)

Стаття	Код	Джерело інформації	На кінець звін. періоду тис. грн. (по балансу)	На кінець звін. періоду тис. грн. (по оборотно-сальдові відомості)	Відхилення
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Надходження від:		Дт рахунків 30,31			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	Кт рах.36	39196	39196-	-
Повернення податків і зборів	3005	Кт рах. 642,641 (без 641.2)	-	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	Кт рах.641.2	-	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	Кт рах. 371	629	629	-
Надходження від відсотків за залишками на поточних рахунках	3025	Кт рах. 719	-	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	Кт рах. 713	-	-	-
Інші надходження	3095	Кт рах. 34, 371, 372, 373, 377, 681, 714	218	218	-
Витрачання на оплату:		Кт рахунків 30,31			-
Товарів (робіт, послуг)	3100	Дт рах. 63	(27561)	(27561)	-
Праці	3105	Дт рах. 66	(3062)	(3062)	-
Відрахувань на соціальні заходи	3110	Дт рах. 65	(839)	(839)	-
Зобов'язань з податків і зборів	3115	Дт рах. 641, 642	(3070)	(3070)	-
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	Дт рах. 6417	(740)	(740)	-
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	Дт рах. 6412	(1103)	(1103)	-
Витрачання на оплату з повернення авансів	3140	Дт рах. 681	(5)	(5)	-
Витрачання на оплату цільових внесків	3135	Дт рах. 48	(-)	(-)	-
Інші витрачання	3190	Дт рах. 371, 372, 51, 62, 681, 683, 685	(57)	(57)	-
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	$\Sigma(3000, 3005, 3010, 3095) - \Sigma(3100...3190)$	5449	5449	-

Стаття	Код	Джерело інформації	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по балансу)	На кінець звітн. періоду тис. грн. (по оборотно-сальдові відомості)	Відхилення
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації:		Дт рахунків 30,31	-	-	-
фінансових інвестицій	3200	Кт рах. 377	-	-	-
необоротних активів	3205	Кт рах. 377 (742)	-	-	-
Надходження від отриманих:		Дт рахунків 30,31	-	-	-
відсотків	3215	Кт рах. 373	-	-	-
дивідендів	3220	Кт рах. 374	-	-	-
Надходження від деривативів	3225	Кт рах. 379	-	-	-
Інші надходження	3250	Кт рах. 377	-	-	-
Витрачання на придбання:		Кт рахунків 30,31	-	-	-
фінансових інвестицій	3255	(Дт рах. 377)	-	-	-
необоротних активів	3260	(Дт рах. 377)	(280)	(280)	-
Виплати за деривативами	3270	(Дт рах. 379)	-	-	-
Інші платежі	3290	(Дт рах. 377)	-	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	$\Sigma(3200...3250) - \Sigma(3255...3290)$	-280	-280	-
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від:		Дт рахунків 30,31	-	-	-
Власного капіталу	3300	Кт рах. 46	-	-	-
Отримання позик	3305	Кт рах. 50, 60	-	-	-
Інші надходження	3340	Кт рах. 377	-	-	-
Витрачання на:		Кт рахунків 30,31	-	-	-
Викуп власних акцій	3345	Дт рах. 45	-	-	-
Погашення позик	3350	Дт рах. 50, 60	-	-	-
Сплату дивідендів	3355	Дт рах. 67	(800)	(800)	-
Сплату відсотків	3360	Дт рах. 684	(-)	(-)	-
Інші платежі	3390	Дт рах. 685	(-)	(-)	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	$\Sigma(3300...3340) - \Sigma(3345...3390)$	-800	-800	-
Чистий рух коштів за звітний період	3400	ряд. 3195 + ряд. 3295 + ряд. 3395	4369	4369	-
Залишок коштів на початок року	3405	Баланс, графа 3 ряд. 1165	1315	1315	-
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	Аналітичні дані рахунків 30, 31 у кореспонденції з субрахунками 714, 744, 945, 974	-	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	Баланс, графа 4 ряд. 1165	5684	5684	-

Додаток Л

Структура Приміток до річної фінансової звітності

Назва розділу	Яка інформація розкривається
I. Нематеріальні активи	У розділі I Приміток розшифровується інформація про нематеріальні активи підприємства і гудвіл, яка наведена в рядках 1000-1002 і в додатковій статті 1050 форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
II. Основні засоби	У розділі II Приміток розшифровується інформація про основні засоби підприємства, яка наведена в рядках 1010-1017 форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
III. Капітальні інвестиції	У розділі III Приміток розшифровується інформація про суми капітальних інвестицій, тобто витрат на придбання або створення матеріальних та нематеріальних необоротних активів, здійснених за рік, із зазначенням балансової вартості таких інвестицій на кінець року (графа 4). Рядки розділу III відповідають субрахункам рахунка 15 «Капітальні інвестиції» та використовуються для розшифровки показника рядка 1005 графи 4 форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
IV. Фінансові інвестиції	У розділі IV Приміток розшифровується інформація про наявність і рух фінансових інвестицій у розрізі їх форм і видів, що відображені у рядках 1030, 1035, 1160 форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
V. Доходи і витрати	У розділі V Приміток розшифровуються складові інших операційних доходів і витрат, що відображені у ряд. 2120, 2200, 2220, 2240 і ряд. 2180, 2250, 2255, 2270 форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
VI. Грошові кошти	У розділі VI Приміток розшифровується інформація про наявність грошових коштів на кінець звітного періоду. У розділі VI розшифровується інформація, відображена у рядку 1165 графи 4 форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
VII. Забезпечення і резерви	У розділі VII Приміток розшифровується інформація про рух коштів, що резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання», а також про резерв сумнівних боргів, створений на виконання вимог П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».
VIII. Запаси	У розділі VIII Приміток розшифровується інформація про балансову вартість запасів підприємства на кінець звітного періоду, відображаються відомості про переоцінку запасів протягом року, а також відображаються дані про вартість поточних біологічних активів підприємства станом на кінець звітного періоду. У розділі VIII розшифровується інформація, відображена у ряд. 1100 та 1110 графи 4 форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
IX. Дебіторська заборгованість	У розділі IX Приміток розшифровується інформація щодо трьох груп дебіторської заборгованості залежно від строків її непогашення.

Назва розділу	Яка інформація розкривається
X. Нестачі і втрати від псування цінностей	У розділі X Приміток розшифровується інформація, що відображається по дебету субрахунка 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей».
XI. Будівельні контракти	Розділ XI Приміток заповнюється підрядними будівельними організаціями.
XII. Податок на прибуток	У розділі XII Приміток розшифровується інформація про порядок формування залишку на рахунках обліку відстрочених податкових активів (рах. 17) та відстрочених податкових зобов'язань (рах. 54). У розділі XII розшифровується інформація, відображена у ряд. 1045, 1500гр. 3, 4 форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», у ряд. 2300 графа 3 форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
XIII. Використання амортизаційних відрахувань	У розділі XIII Приміток розшифровується інформація про нараховану та використану суму амортизаційних відрахувань у звітному періоді. Для заповнення розділу XIII Приміток використовують дані про обороти позабалансового рахунку 09 «Амортизаційні відрахування».
XIV. Біологічні активи	Розділ XIV Приміток заповнюється сільськогосподарськими підприємствами. У розділі XIV розкривається інформація про первісну (справедливу) вартість і амортизацію біологічних активів на початок звітного періоду, зміну їх вартості протягом звітного періоду, а також розраховується їх вартість на кінець періоду. У розділі XIV розшифровується інформація, відображена у ряд. 1020-1022 і ряд. 1110 форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»
XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та податкових біологічних активів	Розділ XV Приміток заповнюється сільськогосподарськими підприємствами та підприємствами інших галузей, які здійснюють сільськогосподарську діяльність та ведуть облік біологічних активів відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи».

Додаток М

Порядок заповнення рядків форми № 1-м «Баланс»

Таблиця М.1 – Аналітична характеристика числових рядків активу Балансу

Стаття	Код рядка	На початок року, тис. грн	На кінець року, тис. грн	Рахунки бухгалтерського обліку	Пояснення порядку заповнення
Нематеріальні активи	1000	333,2	333,2	12, 133	Залишкова вартість нематеріальних активів визначається як різниця між первісною вартістю та накопиченою амортизацією за даними аналітичного обліку рахунку 12 і субрахунків зносу.
Первісна вартість нематеріальних активів	1001	362,8	362,8	12	Показник формується за дебетовим сальдо рахунку 12 і відображає первісну або переоцінену вартість нематеріальних активів.
Накопичена амортизація нематеріальних активів	1002	(29,6)	(29,6)	133	Показник заповнюється за кредитовим сальдо субрахунку 133 і подається у дужках як регулююча величина до первісної вартості нематеріальних активів.
Незавершені капітальні інвестиції	1005	120,0	120,0	15	Відображається сума витрат на придбання, створення або модернізацію необоротних активів, які на дату балансу не введені в експлуатацію.
Основні засоби	1010	4 682,2	5 084,6	10, 131	Показується залишкова вартість основних засобів як різниця між первісною вартістю та сумою зносу за даними рахунку 10 і субрахунку 131.
Первісна вартість основних засобів	1011	32 567,1	33 918,5	10	Формується за дебетовим сальдо рахунку 10 і охоплює повну первісну або переоцінену вартість об'єктів основних засобів.
Знос основних засобів	1012	(27 884,9)	(28 833,9)	131	Заповнюється за кредитовим сальдо субрахунку 131 та вказує на суму накопиченої амортизації об'єктів основних засобів.
Усього за розділом I	1095	5 135,4	5 537,8	12, 15, 10, 13	Підсумковий показник необоротних активів формується як сума всіх статей розділу I з урахуванням регулюючих показників амортизації.
Запаси	1100	9 743,8	10 369,3	20, 22, 23, 26, 28	Показник включає вартість виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції та товарів за дебетовими залишками відповідних рахунків.
у тому числі готова продукція	1103	2 446,4	1 964,3	26	Показник формується за дебетовим сальдо рахунку 26 і відображає собівартість готової продукції, що перебуває на складі на дату балансу.

Стаття	Код рядка	На початок року, тис. грн	На кінець року, тис. грн	Рахунки бухгалтерського обліку	Пояснення порядку заповнення
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10 725,7	11 279,2	36	Показується сума заборгованості покупців і замовників за відвантаженою продукцією та надані послуги за даними рахунку 36.
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	384,0	71,5	64	Відображаються переоплати податків, зборів та інші суми, що підлягають відшкодуванню з бюджету, за дебетовим сальдо рахунку 64.
у тому числі з податку на прибуток	1136	63,1	57,7	641/податок на прибуток	У складі дебіторської заборгованості з бюджетом окремо розкриваються суми переоплати або авансових платежів із податку на прибуток.
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4,7	-	37	Показується інша поточна дебіторська заборгованість, яка не увійшла до інших рядків оборотних активів, за даними рахунку 37.
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 684,0	1 705,9	30, 31, 33	Рядок формується за дебетовими залишками рахунків грошових коштів у касі, на банківських рахунках та інших грошових еквівалентів.
Витрати майбутніх періодів	1170	200,3	75,0	39	Відображається сума витрат, здійснених у звітному періоді, але таких, що належать до наступних періодів, за дебетовим сальдо рахунку 39.
Інші оборотні активи	1190	469,4	206,0	643, 644, 65, інші	У цьому рядку узагальнюються інші оборотні активи, які не віднесені до окремих статей, зокрема податковий кредит та інші суми короткострокового характеру.
Усього за розділом II	1195	27 211,9	23 706,9	20, 22, 23, 26, 28, 36, 37, 39, 30, 31, 33, 64	Підсумок оборотних активів визначається як сума всіх числових рядків розділу II.
Баланс	1300	32 347,3	29 244,7	Усі рахунки активу	Валюта балансу формується як загальна сума необоротних та оборотних активів підприємства.

Таблиця М.2 – Аналітична характеристика числових рядків пасиву Балансу

Стаття	Код рядка	На початок року, тис. грн	На кінець року, тис. грн	Рахунки бухгалтерського обліку	Пояснення порядку заповнення
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 737,6	13 737,6	40	Показується розмір зареєстрованого статутного капіталу згідно з установчими документами за кредитовим сальдо рахунку 40.
Додатковий капітал	1410	4 680,1	4 680,1	42	Показник формується за кредитовим сальдо рахунку 42 і охоплює інший вкладений та додатковий капітал.
Резервний капітал	1415	422,0	422,0	43	Відображається сума резервного капіталу, створеного за рахунок прибутку, за кредитовим сальдо рахунку 43.
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 566,3	5 582,7	44	Показник визначається за сальдо рахунку 44 і відображає накопичений фінансовий результат діяльності підприємства.
Усього за розділом I	1495	27 406,0	24 422,4	40, 42, 43, 44	Підсумковий показник власного капіталу обчислюється як сума всіх складових власного капіталу.
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	2 781,1	3 011,6	63	Показується заборгованість перед поставальниками та підрядниками за отримані, але не оплачені запаси, роботи і послуги.
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1620	51,9	103,9	64	Відображається кредитове сальдо розрахунків з бюджетом за податками та зборами, які підлягають сплаті.
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1625	-	2,5	65	Показується сума поточних зобов'язань за соціальним страхуванням та єдиним внеском за кредитовим сальдо рахунку 65.
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630	-	199,0	66	Формується за кредитовим сальдо рахунку 66 і відображає нараховану, але не виплачену заробітну плату.
Інші поточні зобов'язання	1690	2 108,3	1 505,3	68, 685, 69	У рядку узагальнюються інші короткострокові зобов'язання, які не включені до окремих статей розділу III.
Усього за розділом III	1695	4 941,3	4 822,3	63, 64, 65, 66, 68, 69	Підсумок поточних зобов'язань формується як сума всіх числових рядків розділу III.
Баланс	1900	32 347,3	29 244,7	Усі рахунки пасиву	Валюта пасиву повинна дорівнювати валюті активу, що підтверджує правильність балансового узагальнення.

Додаток Н

Порядок заповнення рядків форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»

Стаття	Код рядка	За 2024 рік, тис. грн	За 2023 рік, тис. грн	Рахунки бухгалтерського обліку	Пояснення порядку заповнення
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	26 169,4	27 858,0	70, 704	Показник формується на підставі кредитових оборотів рахунку 70 з урахуванням вирахувань з доходу та відображає чисту виручку від реалізації.
Інші операційні доходи	2120	353,6	614,0	71	У рядку відображаються інші доходи від операційної діяльності, зокрема відшкодування, операційні курсові різниці, списання кредиторської заборгованості тощо.
Інші доходи	2240	-	39,0	74	Показуються доходи, що не належать до операційної діяльності, але визнаються у складі інших доходів звітного періоду.
Разом доходи	2280	26 523,0	28 511,0	70, 71, 74	Рядок визначається як сума чистого доходу від реалізації, інших операційних доходів та інших доходів.
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(20 540,3)	(21 539,0)	90	Показник формується за дебетовими оборотами рахунку 90 і відображає виробничу собівартість реалізованої продукції або товарів.
Інші операційні витрати	2180	(6 465,8)	(7 042,0)	92, 93, 94	Включають адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати, узагальнені за дебетовими оборотами відповідних рахунків.
Разом витрати	2285	(27 006,1)	(28 581,0)	90, 92, 93, 94	Підсумок витрат визначається як сума собівартості реалізації, інших операційних та інших витрат звітного періоду.
Фінансовий результат до оподаткування	2290	(483,1)	(70,0)	79	Показник визначається як різниця між загальною сумою доходів і витрат та відповідає оборотам рахунку 79 «Фінансові результати».
Податок на прибуток	2300	-	(21,0)	98, 64	Рядок формується за сумою нарахованого податку на прибуток за даними рахунку 98 та розрахунків з бюджетом.
Чистий прибуток (збиток)	2350	(483,1)	(91,0)	79, 44	Показує кінцевий фінансовий результат після оподаткування, який підлягає віднесенню на рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)».